

80

TORBICA

JUGOSLAVENSKE MLADOSTI.

Leto III.

V Zagrebu 30. januara 1864.

Št. 3.

P E S M I.

Domovini.

*Domovina Ti predraga,
Peče Tvoje me gorje!
Kolkokrat Te objokujem:
To edini Bog le vé.*

*Blagor Tvoj edina želja,
Zdihi za Te so samo,
Za Te le predraga, mila,
Srčno molim v nebó!*

*Tebe srčno sem ljubila,
Ljubila Te bodem zmir,
Vrage Tvoje potopila
Vse bi v vode požir!*

*Ko gomila bo hladila
Mi ljubeče že srce,
Te pa v duhu bam ljubila
Tam, kjer zvezde se svetlé.*

Radoslava Kadivc-ova.

Čmu pesnice?

Čmu pesnice ti pesmi so vmazane?
Te mika morde Vodnikova slava?
Al rad postal Koseskega bi glava?
Al peval rad Prešernove lí rane?

Mar slovstvu našem' dat'češ nove hrane,
In njega te skrbi veljava prava?
Al rad bi, da hvaležna očetnjava
Te med prvake vzame si izbrane?

Ne maram dost za Vodnikovo slavo,
Prešern, Koseski bit vam ne želim;
Tud slovstva vzdigal nebom na višavo,

Si hvale naroda srce ne hteva —
Se pesmic milih rad le veselim,
Ker srce jih mi pevati veleva!

M. L. Rogacki.

Ob bregu savinskem.

Valovi šumljajo,
Prijazno tiho;
Mi želje zbujaajo,
Ki v srčicu spò.

Naprej le hitijo
Pomil'vajo me;
Me glasno spomnijo,
Da mine tu vse!

Da zgine veselje
Da žalost miné —
Al skrite pa želje
Me ne zapusté. —

M. L. Rogacki.

V tamnem gozdu.

Sveta tihota me tukaj obdaja,
Tamno in m'рно krog mene je vse;
Čudna tesnota me vsega sprehaaja,
V sreca pa nove se želje zbudé.

Rahlo po drevji mi listki šumljajo,
Mirno in tiho pomenkvajo se;
Sladko in m'lo se meni smehljajo,
Lepo prijazno pozdravljajo me. —

V meni pa srce mogočno se širi,
Prsi močnejše se vzdigajo mi;
Mi nenavadno se duh moj šopirí,
Srce pa nehoté — pesem rodi.

M. L. Rogacki.

Ob solčnem izhodu.

(Zložil R . . . i.)

Bodi zdravo solnce krasno!
Ki izza gore vstajaš;
Pozdravljeno jutro jasno,
K' novo moč mi dajaš!

Teci solnce tjekaj k ljubi,
Ki se sladko spava,
Njeno ličice poljubi,
Mila naj bo zdrava!

Tiho v srčice pogledi
V srce mojej ljubi;
Kaj boš vidlo, mi povedi:
Al me draga ljubi?

S o l z i c a.

(Zložil R . . . i.)

Ko v naročji mi visela,
In v okó mi milo zrela,
Zlati biser vidil sem:
Bla je solza v tvom očesu
Od zvezdice na nebesu
Mnogolepša, — da povem!

Čmu v očesu tvom solzica
Mila moja mi devica?
Kaj okó da se solzi?
Reci, reci ljuba moja,
Al je tužna duša tvoja?
Kaj ti srčice teži?

Se močnejši me oklenila,
Mi na srce se stisnila, —
Srčne je ljubezni cvet!
Pravla si — poljub naj slaji —
Mislil sem, da sva v raji —
Naj je draga vezal spet!

L j u b e z e n.

(Zložil R . . . i.)

Čemu goji mati dete malo,
Miluje oča sinčeka?
Čmu sestrcu nek bratec zalo
Ljubeč jo stiska do srca?

Prijatla kaj k prijatlu sili?
Kaj domoljuba vleče li
Le vedno k domovini mili,
Zakaj po njej si zmir želi?

Zakaj mladenču krv se vname,
Okó mu jasno se žari?
K' ga krasne ljube kip omame,
Drhteče srce mu kipi?

Kaj žene strastno nad vragove,
V oči nevarnost sili ga?
Kaj zoper ljute mu valove
Borit' se nek pogum poda?

Al ni to čudna moč ljubavi
Ki tlije skrivno v dno srca?
Katerej nikdo se ne vstavi,
Ki vrevša se vgasit ne dá?

K' spreminja zemljo v pekel — v raje
Ropjoča in deleča mir?
Ki čuda na ogled nam daje,
Bogat prekrasnih činov vir!?

P o l j u b.

(Zložil R...i.)

Ko na srcu mi slovi,
Nježnomilo gleda,
Je enaka rožici.
Polnej sladk'ga meda!
Jaz pa kot bučelica marljivo
Sokam slast iz nje nepopisljivo!

Ko se nje ustničice
Rožne in čveteče
Z mojmi rahlo sprimate:
Srce mi trepeče,
Vuzrekljivi rádosti tavaje
Misli v najsrečnejem raji dá je!

K' strastno pivam iz ustic
Dih prežlahni rjeni,
Zabim nma moč in kluc
V meni se megleni!
Tudaj duša moja Njenej pravi
Angelske besedi o ljubavi!

Prevzetnici.

Ti bila moja želja si,
Srce le zá te je gorelo,
V veselji kakor žalosti
Služiti tebi je želelo.

Zato ponudil sem srcó.
Podal sem ti ljubezen živo,
A ti od mene si smeje
Se obrnila zaničljivo,

Cvetoče ti živenje v dar
V ljubezni *prcej* sem prinesel,
A tvojega pogleda žar
Prevzetno dar je bil otresel.

Da bil je pena ves uspeh,
Hudó, hudó me je bolelo
Al' zaničljivi *teoj posmek* —
Ta vbodel mi je v srce želo!

Premožko moje s'cer okó
Nobene solze ni rodilo,
Le v prsih mladih se zelo
In v *srcu vse je premenilo:*

Kakor sem ljubil te poprej,
Tako te denes zaničujem,
Spomnivši tebe se vselej
Iz duše cele obžalujem:

In srce mi zaliva kás,
Da kdaj prevzetnico sem ljubil,
Da prve sem ljubezni krás
Za zmirom, zmirom žalo zgubil.

Zdaj ljubi me, al' zaničuj,
Neznana vedno mi ostaneš,
Veseli se, al' pa žaluj,
Srca mi nikdar več ne ganeš!

Jug.

Na vzhodu solnce
Zoro spnè nebeško,
Kadar pride gledat
Na zemljó človeško

Tudi mrzli sever
Kdaj pa kdaj burjava
S prelepo bliščobo
Krasno razsvitláva.

In zahod večerni
Zarija prepreže,
Kadar solnce zlato
V sivo morje teže.

Le na Jugu nikdar
Zarija ne sije,
In burjava nikdar
Čez-inj se ne zlije.

V meglo vse zavite
So goré zelene,
A po njih plačejo
Vile zapuščene.

O, kdaj pač ukleta,
Zemlja, ti si bila? —
Ali mar na veke
Jarem boš nosila?!

Ivan Sokolič.

C e r k v i c a.

Kaj maram za te beli grad,
Ki gledaš iz goré,
In bil bi srebren, bil bi zlat,
Ne maral bi za te.

Glej ljubša mi je cerkvice
Vsred gaja mirnega,
Z bršljenom vsa obraščena,
Brez srebra in zlata.

Pa ključek, ključek oj do nje
Le jaz edin imam,
In moje misli in želje
So vedno — vedno tam.

V njo dostikrat si pred oltar
Poklekнем, ino vnet
Naj dražje mi, prinesem vdar,
Naj lepši diš in cvet.

In radost, katero uživam tam,
Izreči se ne dá,
Nebesa že na zemli imam,
In njih veselja vsa.

Kaj maram za te beli grad,
Ki gledaš iz goré,
Ker meni cvete večna mlad
Ljubezni presladké.

Glej! dražja meni cerkvice
Vsred gaja mirnega
Je tvoje srce Milica,
Več vredno od zlata!

In v tvojem srcu je oltar,
Pred katerim vsaki dan
Ljubezen ti prinesem v dar,
Bog nama jo ohran! —

Gomilšak — Višečki.

P r i v o d i.

Po svitem kremenú
Se voda valí,
Na bregu tik vóde
Pa drevje stoji.

Pod drevjem zelenim
Se šetam kaj rad,
Ker veje zelene,
Mi delajo hlad.

Med šetanjem mislim
Na svojo ljubó,
Ki večkrat sim pride
Po bistro vodó.

Nezvesta postala
Mi zdavnej je že,
Po zgubi mi njenej,
Tečejo solzé.

Na kamen se vsedem,
V valove strmim,
In grenke solzice,
V valove solzim.

In ljuba priteče
Po bistro vodó,
Veselja mi smeja,
Se kalno okó.

In vodo zajéma,
Zajéma solzé
Ki jih je jokálo
Mi tužno srcé.

Ivan T.

Moje pesmice.

Ti hvališ moje pesmice,
O zlata dušica!
Saj, če bi moje lastne b'le,
Jih nebi hvalila.

Poglej, poglej v visoki gaj,
Ki lepo zeleni,
Zakriva v svojem krilu raj,
Veseli, čudežni.

Tam slišiš milo slavčeka,
Da daleč glas leti,
Edini v gaju je doma,
Ni druge več stvari.
Glej ljuba zlata dušica.
Srce je moje gaj
Ti sama v njem si slavček pa
Ti jegov celi raj!

Gomišak, Viševci.

Cvè t i c e.

Prelêpo cvêtejo cvêtice pomlad,
In zlahtno dšisijo, jih vsak ima rad
Otroci veseli po rožce gredó,
Se ž njimi igrajo, jih v vence pletó.
Vijolca ponižna na tihem cvété,
In vendar duh njen se daleč razgré.
Ponižnost nam kaže, ponižnost uči,
Da b' čednost to lêpo posnemali vsi.

In lilija bêla se v cvêtju majé,
Oblečena krasno nam nauke dajé,
Unema mladino za čisto srcé,
Nedolžnost poročá na lêta mladé,
Zlatica rumena, ko čisto zlató,
Tje milo ozira se v modro nebó.
Tam gori, nam pravi, da vsi smo domá,
Tam gori je oče, ki rad nas imá.

J. Poliški.

D i j a š k a.

Na svetu lepš'ga ni življenja,
Qnam vita est discipulis,
Veselja dost' in nič trpljenja,
Studentibus in feriis.

Doma, kar srce če, dobimo
A servis et parentibus,
Do osmih al desetih spimo
Obscurit in cubilibus.

Sprehajamo se v hladnih gajih
Venantes gentem leporis,
Po senčnatih zelenih krajih
Quiescimus sub tiliis.

Z dežele potvamo v deželo
Si desit et pecunia,
Povsod nas sprejmejo veselo,
Et donant necessaria.

In če pri vincu skup sedimo
Cantamus cantus slavicos
Nikdar nikjer ne pozabimo:
Nos esse Slavae filios!

Sl. J. Podgorjanski.

D r u ž n i c a.

Vesela ura bratje nas
Pri polnih kupicah je zbrala,
Naj torej jej doni na glas
Iz vseh ust gromovita hvala!

Pri zlatem vincu, ki ga je
Sezorila domača gora,
Postane lažje nam srce,
Da poskaklja, in peti mora.

Tedaj u krogu svojo si
Sporedoma zapojmo vsaki,
Naj se razlega, zahrúši,
Da smo slovenski korenjaki.
Da za Slovence se povsod,
Pred vsakim hočemo spoznati,
In naj bo hlapec al' gospod,
Nobenega se ni nam bati! —

LEPOZNANSTVO.

Goljufija pride na dan!

(Pocēt.)

Dva prijatelja sprehajaje najdeta vrečo polno zlatih in srebernih denarjev. Pobereta jo ter gresta vesela domú. Ko sta bila uže blizo mestnih vrat, reče prvi: Razdeliva zaklad, da opravi lahko vsak svoja opravila. Drugi pa, ki bi bil rad vse sam obdržal, reče: Ni spodobno, da bi tako naglo prijateljstvo razdrla, in ker sva v uboštvu skupej živela, zdaj ko sva v zlatu do grla, da bi se ločila. Bolje je, da vzameva vsak nekaj denarja za malo časa; drugo pa skrijeva in pri drugej priložnosti v skritem kraji razdeliva. Dobri nezakusni mož, ki ni vedel, da ga hoče uni prekaniti, bil je zadovoljen. Skrijeta tedaj denarje pod neko drevó, in gresta domú. Drugi dan gre goljuf k zakladu, ter ga vzame. Čez nekoliko dni najde pošteni mož svojega tovarša i mu reče: Ljubi prijatelj, jaz sem kupil nekaj zemlje in jo moram plačati, tedaj bi rad, da bi šla in zaklad razdelila. Uni odgovori: Tudi meni se enaka godí, prav zdaj sem hotel k tebi iti. Tedaj pojdiva! Gresta do drevesa, kjer sta bila zaklad skrila i začneta v tistem kraju kopati. In ko ga nista mogla najti, začne goljuf vpiti: „Resnično je, da se pri nobenem prijatelju ne najde zvestoba, ne resnica. Nobeden, nezvesti izdajavec! noben drugi ga ni vzel, nego ti!“ Ubogi mož se je zelo vstrašil in začel se je rotiti, da ga ni vzel. Pa uni je še bolj vpil: Izdajavec, tat! noben drugi ni o denarjih nič vedel. Pri sodniku, tam te hočem zatožiti! In po dolgem prepiranju sta šla k sodniku. Ta praša po dolzem govorenji, ako je bil kdo pričujoč, ko sta zaklad skrila. In goljuf reče: Da, gospod, drevó je bilo priča, v katerem je zaklad bil. Ako je Bog pravičen, stori, da bo drevó govorilo in povedalo, kdo da je zaklad ukral. Sodnik sklene ino reče, naj drugo jutro k drevesu prideta, da bodejo resnico zvedeli. To je bilo goljufu zelo po gódi ker je bil uže premislil, kaj storí. Ko pride domú, reče svojemu očetu: Ljubi moj oče, jaz vam hočem zdaj nekaj skritega razodeti, kar vam nisem še do zdaj povedati hotel: Zaklad, kega od tovarša tirjam, tega sem jaz ukral, da bi vam kaj pomagal in svojo družino laže redil. Bodi Bogu i mojej modrosti hvala, da je pravda skoraj končana, in, ako boste vi hoteli, vse bo naše bez odlega. Prosim vas tedaj, da bi šli to noč skrit se pod skorjo tistega drevesa, ki

lahko moža skrije, in ko sodnik popraša drevó, kdo da je zaklad ukral, takrat odgovorite s težkim glasom, da je bil moj tovarš. In hudobni starec odgovori: Ljubi sin, jaz vse storim kar hočeš, če tudi se mi zelo težko zdi. Ne dvomite, oče, reče sin, tukaj ni nič straha. Kaj mislite, da nisem užé za vse poskrbel? Ako ne bi bilo vse v redu, bi jaz zastavil življenje ljubega svojega očeta? Ne bojte se, ker mi dvá bova potem lepó in brez skrbi živela. Tako se je starec šel še tisto noč v drevó skrit. — Drugo jutro je bilo mnogo ljudi pri drevesu, tudi dva pravdarja in sodnik. Ta popraša po delzem govorenji drevo na glas, kdo da je zaklad ukral? Hudobni starec, ki je bil v drevesu skrit, odgovori, da ga je dobri mož ukral. Sodnik se zavzame i ni mogel besedice spregovoriti. Tudi ljudstvu se je to čudno zdelo i mnogi so mislili: Glej, kako moč ima resnica! Pa sodniku je palo v glavo, da se tega prepriča. Zapove tedaj pod drevesom ogenj zanetiti mislé, da, ako je v njem božji duh, da ne bi morebiti gorelo, ako je pa kaka goljufija, lahko bi na dan prišla. Tako su tudi storili. Ko je starec v drevesu gorkoto čutil, morete si misliti, kako mu je bilo; samo to vam povém, da je začel na vse grlo vpiti: Milost! milost! Bog pomagaj! jaz gorim, jaz umerjem! Sodnik to razlišavši, razveseli se, da je golufija na dan prišla. Ukaže precej, naj se ogenj pomori i starec iz luknje izvleče, kar so tudi storili. Starec ni bil skoraj več človeku podoben, tako sta ga bila dim i gorkota izdelala. Ko je sodnik izvedel, kako je s to rečjó, ukazal je, naj se dobremu možu ves zaklad dá. Hudobnega starca pa i njegovega njemu enacega sina je kaznoval, kakor sta zaslužila. Takó je kaznoval hudobijo i plačal pravičnost.

Jože Križman.

Poljub med gromom.

Na noge bratje, proti domu! končali smo delo, podajmo se tedaj na počitnice! Radostno bije srce dijaku, ki zapustivši šole in mesto, podá se proti domu, kjer so mu prve cvetice cvele, kjer je prvo nedolžno veselje vžival.

Janko, dijak na Zagrebskej akademiji, obrne se po dokončanih skušnjah veselo proti Krapini, kjer ima njegov oče bogata posestva. Na poti se oglasi pri svojem bratu dru. Ivančiću, ki se je bil začasnó v Stubici, v malih hrvaških toplicah, nastanil. Bilo je v nedeljo popoldne, ko pride naš Janko k svojemu bratu. Ondešnji po-

sestnik je obhajal tisti večer svoj god in povabil je svoje prijatelje, med njimi tudi dra. Ivančiča. Dr. Ivančič in Janko se podata proti grajščini, kjer se je gosp. posestnik, nja gospá in hči, krasna Ida, med koščatim drevjem sprehajala. Po prijaznem pozdravu priporoči dr. Ivančič svojega brata prijaznej gospodi, ki je tudi njega na veselo večerjo povabila. Po kratkem pogovarjanji se opet poslovita in se vrneta proti domu. Jankotu hitro srce bije, neka gorkota mu lica užiga, na prašanja svojega brata odgovarja le kratko. Njegove misli so le tam, kjer je med koščatim drevjem vidil rajsko podobo. Komaj čaka večera, ali le zato, da bi opet vidil tisto bitje, ki mu je tako globoko v srce seglo. Že solnce nizko prihaja in že se bliža čas, da se bodejo Jankotu želje izpolnile. Podata se proti gradu; Jankotove oči se obračajo proti drevji, kjer je njo prvič vidil. Privedeta do dvorane, ki jo njima vratar prijazno odpre. Po veselem pozdravu se ozira Jankotovo okó po dvorani le za taisto, ki jo je poprej vidil med drevjem. Zagleda pri malej mizi vrsto zalih devojk, ki so lepe venčke pletle, in lej med njimi tudi Ida. Kakor juturna zvezda lepša od družih se svitli, tako prekosi tudi Ida druge devoyke v lepoti. Neizmerno srečen je bil Janko, ko je njo opet vidil, alj sreča njegova je jezerokrat večja, ko se mu rajsko bitje bliža, in med prijazno besedo zali venček z barvami veliko pomenljivimi pokloni. Posedajo se gosti in pri bogatej večerji se marsiktera vgame, napiva se gospodarji, soprugi, zalej Idi in gostom ter se zapoje marsiktera narodna pesem.

Janko pa zmirom zamišljen pogleduje krasno Ido, ki mu ravno nasproti sedi. Neki zlahtnik poprosi Ido, naj kaj v radost celemu društvu zaigra na glasoviru. Ona vstane veselo, k glasoviru se poda, in ko vse vmolkne, razlega se med milim glasom glasovira krasna nova pesem: „Slava mladosti“ po dvorani. Janko sluša in misli, da čuje blagoglasno petje angelskih korov po nebeških dvoranah. Bije ura 12, in že začno gostje vstajati, in slovo jemati, in zopet je postal tužen Janko, ker Ide ne bo morda nikdar več vidil. Kako se posloviti; — alj kaka radost, ko vidi, da ga deva ljubeznjivo pogleda in se priklonivši, želi mu lahko noč. Ko se brata zahvalita in poslovita, podata se proti domu. Bleda luna milo sveti, zvezde lesketajo, alj Janko le dve zvezdi občuduje, — črne oči prezale Ide. — Mnogovrstne misli se mu rodè v duši in snuje marsiktere naklepe na poti proti domu. Domá ne more Janko spati, kajti Ida mu je vedno pred očmi. Ko se dani, ko sonce izza gor ustaja, vse se raduje; alj Jankota solnce svitlo ne veseli več, kajti njegovo solnce je zdaj krasna Ida. Ko je zlato svitlo solnce že ob-

sijalo prijazne homece, hodi Janko po cesti med drevjem modrovajec, kaj bi bilo storiti? Pregleduje krasni kraj kjer ptičice po drevji skakljajo, miloglasne pesmice drobé in Stvarniku hvalo prepevajo. Krasna narava zbuja mu zamišljeno dušo, alj zastonj pihla rahli cefir, zastonj šumljajo vejčice na koščatej lipi, zastonj mu pevajo ptičice, nja duša le živi Idi, rajskeje devi. Po cesti, glej, prijezdi stari posestnik. Ko se prijazno pozdravita, pogovarjata se o sinočneje veselici in pred ko odjezdi, povabi ga za popoldne v gorico, nedaleko od grajščine. V veselej nadi, srce mu je zaigralo ko vidi, da mu je sreča mila. Komaj čaka, da bi opet vidil tisto bitje, ki on tako milo tako srčno ljubi. Ko poletno solnce milejše svoje žarke na zemljo izliva, hiti Janko proti grajščini. Tje prišedši, ponudi mu gospod živahnega vranca, in obadva podata se proti gorici. Jezdita memo lepega vrta, kjer se Ida sprehaja. Ko ga vidi, neupa si skoraj oči povzdigniti, ker lahka zarja jejej lice oblila, in to je Jankota še globokeje v srce ranilo. Pot pelje po prijaznem gojzdu, kjer so mu žvrgoleče ptice in šumljajoči vrelci sladka čutila v srcu zbudjali. „Sva že v gorici“, pravi prijazni starček in odsede polahko konja; tudi Janko skoči raz konja. Posestnik odpre klet, natoči čutarico nar boljšega vina, medtem ko gornik konja v senco spravi in oba se podata v prijazno izbico poleg kleti. V izbi zagleda brž Janko zalo sliko — bila je naslikana Ida pri dvanajstih letih. To pogleduje Janko in med prijaznem pogovarjanjem pri vinskeje kaplici, preteče hitro ura. Glej, nenadoma stopi v izbo deklica s canjico in za njo Ida.

Kako srečen je Janko, kakó zažari mu lice, ko vidi milo bitje. Koljko srečnejši je bil, ker dans mu je prva priložnost, ž njo se pogovarjati, bez strahú v njene črne oči gledati. Kako milo, kako pomenljivo se strinjajo oči — kako srečna vživata edini raj na svetu!

Večer se je že nagnil in proti domu se poda veselo društvo. Ko se Janko posloví, povabi ga posestnik, naj ga večkrat obiše, ter ga zagotavlja, da mu bo njegov prihod vselej srčno ljub. To mu je bila zopet nova zvezdica na obnebjí, in tudi Ido je to močno veselilo. Počasi je zbežala zarja za solncem, mila luna je odkrila ljubeznjivo lice, in zvezde na nebu migljajo.

Janko se poda domú in nocoj je vendar lahko spal, in v sladkih sajah je strastno gledal Idino lice — črne oči.

Drugi dan pripeka solnce nenavadno in Janko se zopet poda po navadnej poti proti grajščini. Ko pride na prijazni homec, vidi izza gór črne megle ustajati, čuje se tudi rahlo gromenje. Naprej

hati Janko in ko pride blizo lipe, kjer je prvič njo vidil, postoji, — poslušaj. — Ona zbuja mile harmonije na kitari, milo in otožno so doneli glasovi iz ljubečih prs. Se njej bliža — ona pusti kitaro iz rok — ostrmi. — Gromonosni oblaci pokrivajo nebo, zakrivajo solnce. Stopi k njej — ona nasproti — padeta si v naročje — prvi poljub — zemeljski raj. — Tresk — strela poči nedaleko od lipe v stoletni hrast. Solnce brž zasije milo izpod oblakov na srečne, skozi veje koščate lipe. Prestrašena Ida odbeži ko srna v grad; Janko se vrne srečen proti domu.

Jankota je odgnala od ondot nemila osoda, vidila se nista več. — Prihodnost naj čudo razjasni.

A - 4.

„Biti slovenske krvi, biti slovincu ponos.“

Kosovski.

O blagor, blagor, komur gorka slovenska kri po žilah teče, kogar zveseljuje materni jezik, kterega bi pač nad vse druge jezike vsaki Slovenec povzdigovati moral. Mala je sicer slovenska dežela, vendar je dika nebeška, ker v primeri z drugimi narodi tudi ona šteje lepi broj toli vrlih domoljubov, pesnikov in pravih oskrbnikov za povikšanje narodne omike. Sicer, kar rodovitnost dežele zadeva, Slovenec je bolj revež, kakor bogatin, pa njegov blagi jezik, in zlahkno srce mora biti vsakemu ponos. Poglavitni je ponos jezika, kteri se je že po celey Sloveniji razprostrel. Temu pa sledi čudež narave. Na Gorenskem vidiš sklad skalovja na skladu viseti, kjer divje koze se radujoče semtrtje skakljajo v svojej prostosti; vidiš dalje sive goličave Triglava; malo od omenjenega Sivoglavca nazaj pa se ti v svojej krasoti, in nebeškej prijetnosti Kranjski kinč nasmehlja. Srce ti v omenjenem kraju mora poskakovati veselja in radosti, spominjaje se dobe, v kterej si se po Bledu semtrtje vozil pevajoč mile pesmi s jedinjenimi slovenskimi sinovi. Ako skočiš urno v kaki drugi predalček, glej, spominja te veselja tukaj Vršac, po Vodnikovih besedah, bistra šola. Zadostevale bi te k dostojnemu dokazu imenitosti slovenske dežele te le vrstice, iz kterih bi spoznal da je ponos Slovenca, Slave sina, v resnici pravi ponos; ako pa hočeš več dokazov poslušaj, saj jih je dosti med blagim narodom v našej zemlji. Glej sin Slovenski! tudi na Krasu bi ti srce jokalo mislečemu nadloge in težave ubozega, vendar vedno zadovoljnega ljudstva. Odpira se ti po malem drugi čudež narave. Nad Pivko, ka-

kor stara prislovica pripoveduje, stoji skalnati grad, pod njim pa strašen prepad. Dalje vidiš Nanos, poleg kterega se ipavska trta joka. Pri Postojni, odpre se ti povsod znana in sloveča jama, ktere popis bi tukaj skorej nepotreben bil, in ta je drugi velikanski čudež Kranje. Tretja znamenitost je ne ravno dalječ od tega, čudovito jezero Cerkniško, ktero se v navadnih dobah zgubi tako, da Cerkljan orje, seje, kosi in žanje vse v enem letu. Kje se dobi kaj tacega? Res mala je zemlja slovenska, pak zavoljo blagega ljudstva, blagoglasja v pesmih njega jezika, moram biti vesel, da sem Slovenec. Ako je bilo pri Rimljanih, in velikoveč tudi v sedanjej dobi navada, da povzdignejo klasikarje, zaslužne zavolj blagoglasnih in ukapolnih izrek, ki so misli prav živo naznanile, nekte pa zato, ker so lahko razumljive pisane, zakaj nebi mi slavili in čislali ljubo domačo deželo, in njeni blagi jezik, kteri ne samo da bi bil sroden latinskemu in grškemu ampak brat je vsih slajanskih narečij in še celo sanskritškemu je v rodu. Nemci (ali Neumci, ker našega jezika ne poznajo) goljufajo se, ako se srečne mislijo, da so drugim narodom prvaki, in da narod njih je od našega veči. Rusi, Poljaki, Čehi, Hrvati, Slovenci vsi smo si bratje med seboj, pod plajšem matere Slave. Vprašam tedaj:

Zakaj b' si Slovenec
U ponos ne štel,
Če boljih kot Nemeč,
Bi izrek ne imel?

Od jutra do mraka
Naj Slavi doni,
Naj pesmica vsaka
Jej bode k časti! *)

Jože Lilek.

Odlomki iz mojega potovanja.

(Spisal N. Ravnikar.)

(Dalje.)

Na trdnjavi v Belgradu prebiva blizo 5000 ljudi, ne samo vojakov, nego tudi druge rodovine. Srečale so nas semtrtje turske žene Bulle imenovane v dolgih barvanih oblekah in čisto zamotane

*) Priobčujemo ta spis za dokaz vsem tistim, ki trdijo, da nam nimajo kaj pisati, kako veliko gradiva leži v krasnih slovenskih predgovorih in izrekih; le najti se mora pripraven mladenč, ki rado misli in piše.

v licu; težko jim je obraz razložiti, ker pred memogredočim človekom oči v tla obrne in hitro ko mogoče, v svojo hišo zleti. Prav čudno zdelo mi se je, zapazivši celo trumo tacih ženic letečih poleg nas kakor z um osramotenim obrazom, vsaka v svoje gnjezdo, menda tudi več v enega, ker je obično, da Turci z eno ženo niso zadovoljni. Živo je jako po trdnjavi, posebno po v mestih, kjer so tako imenovani dučani; tú se prodajajo razne stvari; v vsakem koticu zagledaš bezposlene Turke, katerim je edina slast kava in duhan. Zato ga pa tudi najdeš vselej pri kavi z dolgim čibukom navskriž sedečega. Nismo si mogli kaj, da ne zavrne v tak dučan. Pokličemo si vsaki kavo, ktera je bila zares tako gosta kakor godla. Ž njo nam prinese tudi pripravo za pušenje, ktero imenujejo nargila, t. j. dolga cev ktera se večkrat zaviti dá, in seže v neko stekleno posodo z vodo napolnjeno, da tako okusneje pušenje naredi. Ko smo se dovolj ogledali po trdnjavi, podamo se zapet v mesto memo turskih straž in groznih zidov; posebno me pozornega naredi tovarš na neki visoki zid Bedem, kterega je neki Uzun Mirko vojvoda pod Karem Gjörgjem leta 1804 junaško in srečno preskočil uvidivši, da mu preti smrtna nevarnost od turskega meča.

Ker je bilo že precej mračno ko smo dospeli v mesto, odločil sem k miru se podati. Ostanem kar pri svojem prijatlu Pohar-u v turske policiji. Vročina bila je strašna in odločiva pod prostim nebom spati. Nekaj korakov za hišo stoji turska nekdanja cerkva Gjamia po imenu, se ve da, zdaj čisto prazna. Tacih cerkvá je po mestu dosti, katerih zunanja oblika je okroglasta in na enej strani je napravljen stolp. Oko te Gjamie je neki odmerjen prostor, na kateri se kar po domače uleževa. Ravno sem že hotel zaspati, ko me pokliče moj tovarš, ter me popraša: „prijatelj kaj misliš, kdo leži pod to zemljo na kterej mi leživa? Neustraši se, ako ti povem, da tú leži 18 Turkov, ki so se lani ravno na tej Gjamiji branili, ali usmrtil jih je Srbski meč.“ Nekaj čudno mi je pač prihajalo, ker še nikdar nisem na pokopališču spal pa še celo na takem ne, kjer si kakšen boječí človek predstavlja, da ga bode vsak čas turski duh vgriznil. Tega se pa vendar jaz nisem bal, le srčno sem želel, da bi srbskega zraka ne dihal dolgo Turk, nego da vsacega požre črna zemlja v svoje naročje. Spal sem dobro, ali le Turk mi je bil zmiraj pred očmi; zdaj sem boril se s kakšnim dušmaninom, kmalo me je odpeljala cela četa turska v svoj tabor in za neprestano robstvo odločila, zdaj me zopet odrešijo srbski junaci iz krvoloknih rók. Tako mi je cela noč prošla v strašnih sanjarijah.

Drugi dan grem v čitavnico. Stopivši v prvo sobo, pozdravi

mo uljudno neki Srb in mi vse ondotne znamenitosti pokaže. Vidil sem vso naj sjajnije obleko pokojnega kneza Miloša; na rudečem žanetu narejeni so srbski znaki z zlatom ali diamantom na naj umetnejši način, vse se še kakor novo. Čudil sem se mnogim drugim srbskim bogatijam. Poleg sobe je velika dvorana, v kateri je čitališče in tisoč raznih slik. Osobito zanimljiva je slika kneza Miloša, 1^{1/2} sežnja dolga in 1 seženj široka, ki nam slavnega junaka tako predstavlja, kakor je bil živ, potem slike vsih drugih junakov in raznih pesnikov. Na desnej strani vidi se slika Obradovičeva, početnika narodnega pesništva, blizu njega je sv. Sava, bivši prvi nadškof v Srbiji, narodu prekmalo umrli knez Dušan itd. Pogledam malo v časopise; koj zapazim med drugimi raznimi slavjanskimi tudi slovenske. Tako dalječ doné slovenski glasovi, čeravno še zdaj nekteri trdijo, da čez Loibl ne sežejo „Novice“. Oziram se še okoli, češ, da najdem „Laibacherco“ ali vse iskanje bilo je zastoj. „Kaj vrabca,“ poprašal sem samega sebe, „ali referenti omenjenega časopisa ne nosijo svojega masla „deutscher Kultur,“ tudi v Belgrad; naši od njih zaničevani slovenski časopisi so pa tú kar v prvo mesto uvrsteni! Pa ti Frakarji mislijo, da jim cel svet slavo poje!“ Poslovim se od uljudnega Srba, in se vrnem na grobje. Tú mi že od dalječ zablščijo pozlačeni spomenici in koj na prvem spomeniku berem, da so tú pokopani srbski junaci, ki so pod Karom Gjorgjem pa dli, boreči se za svojo slobodo. Potem je grob slavnega Generala Kničanina, ki ni znal ne čitati ne pisati, pa je vendar bil zapovednik Srbov v Avstriji. Njegov sin je zdaj knezov adjutant. Dalje je krasno kinčani spomenik Grka, postavljen od sadanjega kneza Mihaela s sledečim napisom:

Putniče, kad prodješ pored mesta ovoga,
 Grob ovaj pozdravi, tu junak počiva,
 Junak sa bojišta velikog i svetog,
 Na kom se sva sreća Jelladi osniva,
 Pa ako kad odeš u one strane,
 Gdjeno žive Grci, braća udaljena,
 Kaži da junački znamo čenit rane,
 I ova je zemlja krvlju ubavljena.

Ime slavnega Grka je Dimitrija Čamiš Caretaro. Rodil se je v Njagušti v Macedoniji 1798, v pregnanstvu vmrl v Belgradu. Boril se je za slobodo Grkov. Ima še mnogo lepih napisov na umetno izrezanih spomenikih, pod katerimi počivajo slavni junaci. Ogledal sim tedaj, kar je bilo mogoče po Belgradu vse. Spomnil sem se ondi tudi našega vrlega rojaka g. dr. Kovača, prebi-

vajočega v Topčideru, ki cló od tod pod imenom Podliščekov v „Novice“, dopisuje. Zato se odločim na pot v Topčider. Hoda je dobro uro in vidiš dosti plodonosnih ravnin in prijetnih goric, dokler prideš na neki vrhunec, s katerega zagledaš Topčider in celo njegovo okolico. V mirnej dolini leži Topčider, obstoječi iz nekih hiš za privatne prebivavce, ostalo je pa vse kneževo, ki poseduje tú veliko imanje. Odpelje me moj tovarš k dr. Kovaču, kateri nas pa na potu sreča z neko modro cesarsko obleko ali odtrgane so jej bile cesarske znamenja. Združeni bili smo zdaj trije Kraujci na Topčiderskem polju; prva je bila, da se pozdravimo s čašo vina, pri kateri smo se še le prav razgovarjati začeli. Šal im burk ni bilo konca ne kraja, ker omenjeni dohtar je veselega srca pa tudi bistrouten in učen, da je zavoljo izvrstnosti v zdravilstvu dalječ po Srbskem poznat. Zahajajo k njemu iz daljnih krajev ljudi, da jim izkušeni svét dá. Tako pride marsikteri Krajnc dalječ po svetu in koristi občinstvu kamorgod pride. Ptujci pa, kateri so se zadnje leta vrinili ali vgnjezdili v našo deželo, vse sile napnejo, da dražijo narod in da ga zaterejo pri njegovem napredku, zato pa še „Bürgerrecht“ dobi! Ta je še lepa! Živi naš rojak prav po domače s svojo ženo in tremi otroci vrlo zadovoljen. Posebno bavi se v kaznovavnici, ter leči hudodelnike, ki so odsojeni na 20 let, ter izdelujejo tako zanimljive stvari, da jih dalječ vse občuduje. Tudi jaz sem dobil v dar nježno lulico lepo izrezano iz prostega lesa. Odpeljal nas je v veliko šetalište kneževo, v katerem vidijo se vse vrtnarske umetnosti, naj dragoceneje drevesa, razne rastline in prijetni vodometi. Ker je imel g. dohtar dosti posla ravno ta dan, brzo smo dokončali veselo uro, ter se s težkim srcem poslovim od svojega rojaka, kateri mi je naročil, da pozdravim vse slovenske domoljube, posebno očeta Slovincov, našega slavnega dr. Bleiweisa. Tako greva zopet proti Belgradu, od katerega se ločiti odločim ta dan. Že me čaka parobrod, ki navadno odpelja potujoče od tod v Semlin. Prav težko sem tudi zapustil svojega tovarša Pohara, o katerem vendar hočem tudi nekaj progovoriti, preden počnem kaj drugega pisati. Kakor sem opomenil, bil je nekaj v Goriškem bogoslovju, znan domoljub in izučen temeljito po slavjanskem duhu ter razumi skoraj večino slavjanskih narečij. Zamišljen bil je poprej zmiraj tako, da mu je vsaki na licu bral, da bo eno izduhtal. Neka razdraženost gnala ga je tedaj v mili Srbski dom z blagim namenom, da se bori v blagor srbskega naroda. Prispel je srečno do Semlina, kar ni težko, ali čez mejo t. j. čez Donavo ali na drugej strani čez Savo, da se prepaha, potrebno je tehtnega premišljevanja. Poskusil je na mnoge

načine na drugo stran stopiti ali vidivši, da ni mogoče, priveže si v nekej temnej noči svoje čevlje in klobuk na vrat, ter se zvrne v derečo Savo in srečno preplava. Zgubil je večino svoje obleke v vodi ali zato on ni dosti maral; bila mu je v mislih le srbska zemlja. Prijeli so ga koj prijazno prijatli, s kterimi se je že poprej zmenil, da bo tako naredil in ga odpeljejo skoro čisto nazega v svoj stan. Drugi dan zapiše se za prostovoljca. Zares je to junačtvo našega rojaka in tudi hvalevredno, da je pripraven žrtvovati kri za slobodo svojih bratov Srbov. Ali z druge strani je milo za našo Slovenijo, ako se ji izneverijo take izvrstne glavice. Vsakemu mora domovina pri srcu biti; ker tudi mi imamo zvite Turke, kterim moramo vse poti zatreti, da nam ne poropajo našega krasnega doma. Od Semlina odločim jo zavrnuti v Banačko. Znana je celemu svetu ta zemlja zavoljo njene neizmerne rodovitnosti ali žalibog nikdar nihče na to ni misliti mogel, naj stareji ljudi ne pominijo take suše, kakor je bila lani. Žalostno je bilo to potovanje. Tú nisem vidil nikjer gore ampak same polja, obsejane po pridnem kmetu kakor navadno, ali brez vsacega ploda. Kar je pognalo, vse je bilo sožgano. Bilo je tužno pogledati kmeta, ogledajočega svoje prazne polja. Pritekel je marsikdo k meni, ter mi strašno obtoževal svojo osodo rekši, da bolje občutili ne more šibe Božje. Zapazile so se po žalostne posledice pregorečih solnčnih žarkov tudi pri živini. Ni bilo ne vode ne druge hrane. Živina je naravno skoro vsa pocrkala. Prestrašil sem se necega dne, zapazivši celo četo, ležečih konjev na cesti od glada in žeje poginjenih. Celó mi je bilo še milo pri srcu, ko mi neki kmet pripoveduje vse svoje trpljenje ter mi pravi: „Vidište gospodine tako čemo i mi poginuti.“ Pridem do neke hiše ter prosim vode, ali neka stara majka počme mi z objokanimi očmi tožiti „da nema hleba niti vode.“ Vboge otroke vidim v kotu trd kruh zobati, kterega so močili v mlačno vodo. To je zares strašna osoda za zemljo, o kterej se nihče ni nadjal, da more biti taka sirota. Tudi meni se je slabo godilo, ker včasi celi dan nisem gorkega pokusil. čeravno sem denara imel. Kakšen ovčji sir in kislo vino potolažilo me je za celi dan. Želel sem, da pridem kmalo do kterega znamenitega mesta in to je bil trg veliki Bečker ek. Tú sem bil kmalo zopet v družtvih prijaznih Srbov, kteri me odpeljajo še v prijetneje društvo k nekej rodovini, v kterej so bile prav lepe gospodične, s kterimi sem se srbski razgovarjal in tako prijetne ure preživel da sem zares malo pozabil na prejšne muke. Tú se je pelo, igralo na glasoviru, plesalo, pa tudi napilo se je na blagor naše Slovenije in naših prvakov, kar me je posebno ginilo in prepričalo,

da so Slovencu povsod vrata odprte, kjerkoli je doma slavjanski domoljub. Tukaj imajo Srbi tudi svojo čitavnico, ktero prav zdatno podpirajo in kažejo s tem, da ljubijo majko Slavo, čeravno je raznih narodov tukaj pomešanih. Drugo jutro pridem do trga Kikinda, znanega zarad mnogo roparjev. Ogibal sem se tedaj vsakega, kar koli je bilo mogoče, ali vendar me je neki potepuh prav zvito opeharil, al kaj si hočem, brez nesreče ni potovanja. Še tisti dan odpeljem se po željeznici v Temešvar.

(Konec prihodnjic.)

NARODNO BLAGO.

Od ledek stanu.

(Iz Krašnjiške doline.)

Mene srce boli,
Ono je ranjeno.
Ono je ranjeno:
Mogla bom vret.
Bog je pa stvarnik moj,
Stvaril me je na svet:
Al me bu pustil še
N'coj preživet'!
Oče žalujejo,
Mati zdihujejo.
Nikar ne žalujte t'ko,
Saj grem v nebó.
Očka so svečko vžgal';
V roko so jo podal';

Vzela je od njih slovo,
Od ledek stanú.
Imela sém šest deklet,
Da so me spletale;
Zdaj me b'do spremljale,
V črno zemljó.
Kaj si je zmišlila?
Mladenče je sklicala;
Vzela od njih slovo,
Od ledek stanu.
Imela sem venec lep,
Enga in dvajset let;
Zdaj ga pa hoče Bog,
K sebi imet'.

Zapisal Jože Lovrorc.

Zamaknjen menih.

(Goriška.)

Stoji, stoji en kloster nov,
V njem je menihů sedemnajst;
Vsi so lepi, vsi so mladi,
In družega ne delajo,
Ko svete maše berejo.
Med njimi se je znejšeu biú,
Enkrat star, en star menih,

Kó je trikrat novo mašo peč
 Ta rekú je: Velih Boh,
 Da b' meni to daú zvedeti,
 Kako je v raji kratek čas!

Še k njemu pride tičica,
 'na tičica, na angelca,
 Še ona ga peljala je,
 V le-ta zelen zeleni gozd.
 Še tičica na lip'co sliš,
 Lépo mu je prepévalo,
 Lépo mu prižvižgavala
 In kratek čas mu delala.

Še star menih tak govoriú:
 „O kaj ti pravim tičica,
 Oj tičica in angelca,
 Pred klošter še 'nkrat pelji me,
 Da družim mnúhom praviú bom,
 Kakó je v raji kratek čas.

Še pelje ga pred klošter tje,
 Na vrata je potrkáú biú
 Z debelo pal'co léskavo;
 „Le opri, opri ti vratar.“
 Vrtar tako mu govori:
 „Opreti ti nemoremo,
 Nevemo 'do in kaj si ti.“

„Saj todi vkup sva kosila,
 Popoúdan se razhajala,
 Če tega nečeš vervati,
 Pa pojdi v staro pismo brat...“

Še šeú je v staro pismo brat
 Še v starem pismu znejsú biú,
 Kár se je star menih zgubiú
 K' je trikrat novo mašo peč,
 Je že preteklo tri sto let.

Ko on je to zaslišáú biú:
 „Oj Bog, oj Bog veliki Bog!
 Kako je v raji kratek čas,
 Sém meniú, da ní ure tri,
 Pa je preteklo tri sto let.“

Ko te besede 'zgovori
 V popeú in prah se spremeni.

P i v č e v a.

(Tržaška.)

Dekle na sréd morjá
Rada bi moja b'la;
Jez pe sém vinski brat,
Pijem ga rad.

Vinček moj, vinček moj.
Ti si moj, jez sém tvoj,
Jez te bom zmirej, piú,
Doklér bom živ.

Kadér pa vmèrú bom,
Vinca več piú ne bom
Den'te me v béli grob.
Firkelj na grob.

Vsak, ki bo mimo šd
Vsak bo takó rekú:
Ta je biú vinski brat,
Piú ga je rad.

Zap. M. Trnovec.

Kreslva priprava.

(Spisal J. Langerholz.)

(Konec.)

Vojaka je mikalo, lepo kraljičino zopet viditi; zatoraj je prišel po noči pes, ter vzela kraljičino na svoj hrbet, in odletel je z njo, kakor hitro je mogel.

Pa stara dvorska gospa hitro je nepremočljive čevlje obula, in ravno tako letela, kot pes. In ko je v velikej hiši zginil, si je mislila: zdaj vem, kje da je! Naredi s kredo križ na vrata. Potem gre domu in se vleže k počitku; pes pak čez nekaj časa prinese kraljičino nazaj. Ko pa zapazi, da je na hiši, kjer biva vojak, križ narujen, vzame tudi on košček krede in je načrtal križe na vse hišna vrata; to je pametno ravnal, ker dvorska gospa zdaj ni mogla pravih vrat najti, ker bili so na vsacih vratih križi.

Za rano družega jutra so prišli kralj, kraljica, stara dvorska gospa in vsi častniki, da bi vidili, kje je bila kraljičina po noči.

„Tukaj je!“ pravi kralj, ko je prve vrata z belim križem opazil. „Ne ljubi mož“, pravi kraljica, ki je zagledala druge vrata z belim križem, „tukaj je le.“

„Lejte tukaj je križ, in tam križ! kličejo vsi. Videli so, da bi bilo vse preiskovanje zastonj. Kraljica je bila pa umna in prebrisana gospa, ona je umela več, kakor po ekvipažah se voziti. Vzela je zlate škarje in je raztrigla celi kos svile in je naredila iz malih koščekov malo vrečico, katero je napolnila z nar drobnejšim ajdovim zrnom, jo je privezala kraljičini na hrbet, in dovršivši to, naredi v vrečico malo luknjico tako, da je zrnje ven letelo, če se je kraljična le količkaj premaknila. Po noči je prišel zopet pes, si je naložil

kraljično na hrbet, in je letel ž njo k vojaku. Pes ni nič zapazil, da je vsa pot od grada do vojakovega stanovanja z zrnjem posuta. Zjutraj sta kralj in kraljica dobro vedela, kje je bila njih hči. Zgrabili so toraj vojaka in ga trdo zaprli.

Tako je sedel v ječi! Oj kako je bilo tukaj temno in dolgočasno in vrh tega so mu djali: „Jutri boš obešen!“ To pač ni bilo prijetno slišati, in zraven je bil pa še kresivno pripravo v gostivnici pozabil. Drugo jutro je videl skozi železno mrežo malega okna, kako so sulji ljudje iz mesta, da bi videli, kako ga bodo obesili. Vse ljudstvo dere ven. Zagleda naš vojak tudi čevljarskega fanta z usnjatim prepasom in šlebedri, ki je tako strašno letel, da mu je šlebeder iz noge ravno proti zidu odletel, za katerim je vojak sedel in skozi železno mrežo gledal.

„He, fantalin!“ zakliče, „ni ti potreba tako leteti, saj vendar poprej ne bo nič, preden nepridem jest. Ali bi ne hotel ti v moje stanovanje iti, in mi mojo kresivno pripravo prinesiti? Ako to storiš, ti dam 4 vinarje. Pa glej, da boš hitro in dobro opravil!“

Čevljarski fant je rado zaslužil 4 vinarje, leti toraj po kresivno pripravo in jo zvesto vojaku skoz okno zroči.

Zunaj mesta so bile napravljene visoke vislice, okoli in okoli je stala velika množina vojakov in veliko veliko ljudi. Kralj in kraljica sta sedela na veličastnem prestolu, nasproti sodnikom in vsim svetovavcem. Vojak je že stal na zadnji stopnji lestvice. Ko so mu že hoteli vrv okoli vrata djati, poreče, da je navada, da se vbogemu grešniku, preden nastopi svojo kazen, še kaka nedolžna želja dovoli. Rekel je dalje, kako rado bi skadil pipico tobaka, saj pravi, to bo zadnja pipa, ki jo bom pokadil na tem svetu.

Kralj mu te želje ni hotel odreči. Vzame toraj vojak svojo kresivno pripravo, in kresne, enkrat, dvakrat, trikrat ob kamen, in pri tej priči so stali pred njim vsi trije psi. „Pomagajte mi zdaj,“ zakriči, „iz zadrege, da ne bom obešen!“ Zdaj so se zagnali vsi tri psi nad sodnike in svetovavce, enega so zgrabili za noge, drugega za nos, in metali so jih ob tla. „Mene ne, mene ne!“ je vpil kralj. Pa največi pes je zgrabil kralja in kraljico, in jih je ravno tako obdelal, kot druge. Zdaj se prestrašijo vojaci in ljudstvo je klicalo: „Vojak! vojak! ti imaš biti naš kralj in lepo kraljično imaš dobiti za ženo!“ Posadè vojaka v kočijo, in psi skakajo pred vozom in kličejo: „hura!“ in vsi vojaki ga pozdravljajo. Tudi pride kraljična iz bakrenega grada, in bila je kraljica, kar jej ni malo dopadlo. Ženitva je trpelo osem dni. Nazoč so bili tudi psi, in delali so strašno velike oči.

DROBTINE.

Razna zrnčica.

Čitavnice. Kako krepko in veselo napredujejo slovenske čitavnice, prepričati se moremo iz vsacega časopisa slovenskega, posebno pa iz naših milih „Novic,“ ktere skor v vsakej številki prinesó dopise o zadevah raznih čitavnic, o veselicah, govorih, petju itd. Že sami ne vémo, ktera čitavnica je krepkeja in veseleja — rečemo le, da vse so enake milo dišečim cveticam na slovenskem polju, kterih prijetni duh ogreva mlado in staro, ter vsacega spodbuja na delavnost in domoljubnost. Ena tacih rožic pokazala se je zopet nedavno v Celovcu glavnem mestu Koroške, od koder bode razprostirala svoj duh po celej Koroški in tako se bodejo tudi koroški Slovenci vzdignili iz trajevega grma ter stopili v kolo svojih bratov po Kranjskem in Štajerskem. 24. decembra pr. l. dobili so njeni vrli ustanovitelji dovoljenje, da jo smejo odpreti in na to veselje ni si mogla kaj, da brzo ne oznapi svojej sestrici v Ljubljani to radostno novico, na katero jej je ta po telegramu pisala srčno vošilo: „Bog daj srečo!“ Prepričani smo, da te besede vzete so iz srca vsacega slov. domoljuba, tudi nam mladim pisateljem — ki jej želimo največo srečo, blagostanje in večno življenje na tem svetu. — Gospod Andrej Praprotnik, tajnik ljubljanske čitavnice razložil je v letnem njenem zboru tako imenovano čitavnično zgodovino preteklega leta, iz ktere povemo, da je ljubljanska čitavnica imela 48 raznih časopisov, v slovaskih jezicah, v nemškem, francozkem in laškem. Gosp. Anton Lézar učitelj realke predaval je slov. jezik gospodom, gospém in gospodičnam. Iz Prage dobila je čitavnica ljubljanska svojega ravnatelja in učitelja petja g. Josipa Fabijana, v kterej bilo jo pretečeno leto 13 raznih veselí, izmed kterih so posebno tri imenite bile: Prva 2. febr. v spomin rojstnega dne Vodnikovega, druga 8. marca na čast tisočletnice slovanskih aposteljnóv sv. Cirila i Metoda in tretja za sponim dvajsetletnega izhajanja „Novic“ in netrudljivega delovanja našega očeta dr. Janeza Bleiweisa. Dalje ima čitavnica ljubljanska pevski zbor, gledišne igravce, govornike in orhestrer. Tudi ima častne ude, ki ne plačujejo ničesar, vživajo pa vse družtvene pravice. Dobil je vrli čitavnični pev-

ski zbor dragoceno zastavo kot poklon od domoljubnih gospá in gospodičen. Gosp. župan Miha Ambrož odpovedal se je predsedništvu, g. Valentin Zupan stopil iz odbora in vrli domoljub in odbornik Anton Gallè je pa vmrl „Bog daj“ pravi nazadnje g. Praprotnik, „da je tudi za naprej temu društvu edina, pa najkrepkeja moč, ktera bo še stala, če tudi „hrib se omaja in hrast,“ — to je: pravo, živo, resnično domoljubje!

Presneto smešna resnica. V Ljubljani so, qui aures habet, audeat! — nemški norci pust obhajali 30. januara na strelišču. „Novice“ pišejo: Brali smo to „schwarz auf weiss“ na nemških listih, ki se že razpošiljajo tako le: „*Passir-Schein für den Narren Nr. . . . zum Narrenabend auf der Schiessstädte am 30. Jänner 8. Uhr Abends. — Ohne Narrencostüm findet kein Einlass statt.*“ To je bogine „prachtexemplar“ nemške kulture!

Slovensko slovstvo napredovalo je vidljivo pretečeno leto. Gosp. A. K. Cestnikov naštel je v 2. listu „Novic“ 68. raznih slovenskih del, ki so zagledala v enem letu beli dan. „Orijaški skok je tedaj naredila naša literatura“ pravi g. K. „namesti dozdej navadnega. Dospeli smo letos tako visoko, kakor še mendà nikoli popred.“

Zabavna vožnja je največa ta, ki jo je vstanovila pred malo časa dunajska zavarovalnica (Creditbank). Najela si je namreč posebni parobrod, s katerim pojde 4. marca 1864 na pot ter misli obiti celi svet. Na znamenitih krajih obotavljali se bodejo popotniki več časa, katerih se je že dovolj oglasilo za to vožnjo, akoravno mora vsaki 5000 gold. plačati, ki se hoče vdeležiti velikanske te vožnje. („Gosp. list.“)

V Peštu kazali so une dni prešiča ogerskega plemena, ki je celih 8 centov tehtal. („G. l.“)

Visoka starost. Zadnjipot omenjenega starca Včelača na Češkem prekosi v starosti neka žena v Trstu, ki je rojena leta 1740. Nedvojbeno bi se moglo reči, da je ta oseba dandanes najstareja na celem svetu.

Poviednik. 1. februara pride na svetlo s tem napisom zbirka romanov, novel in drugih povesti, prestavljenih v hrvaščino iz vsih evropejskih jezikov, ki bode potem redno izhajala 1. in 15. vsacega mesca, vselej na 10 polah. Cena „Povedniku“ je za vse leto 12

st., za pol leta polovica. Konci vsacega leta dobili bodejo celoletni predplačniki za dar lepo veliko podobo, ki bode veselej vredna polletno ceno „Povednika.“ Za letos pripravlja se neki podoba, predstavljajoča mlado graničarko. V prvem vezku omenjene zbirke začetek bode divnega francoskega romana „Gitana“ od slavnega pisatelja Xavier de Montépina. Potem bodejo pa sledili sledeči romani: „Mrtve duše“ iz ruskega od Gogola, „Knjeginja u narodu“ od Scheibea, „Zaručnici“ Manzonijevi, „Le Monstachè“ od Pavla Koka itd. — To je zares lepo ali težko početje, ki zasluži od vsih strani zdatne podpore in čuditi se moramo nepremekljivej marljivosti gg. izdateljev Vekoslava in Julija Pretnera, ki so ne vstrašita nobenih težav, da le pomoreta hrvaškeje literaturi.

Slovstvo jugoslavenko.

* *Postonjska jama.* Spisal dr. Etbin Costa. Zanimljivo knjižico priporočamo vsim, ki žele popisan viditi „kranjski čudež“ — kinč naše domovine.

* *Zlati vek, ali spominica na čast ss. Hermagoru in Fortunatu, sv. Nikolaju in ss. Cirilu in Metodu.* Založili dr. A. Čebašek, L. Jeran, A. Lésar, J. Marn in dr. L. Vončina. V tej prekrasnej knjizi združili so se spretni slovenski pisatelji, ter spleli venec iz lepih slov. cvetic svojeje domovini, ki spominja sklep 1000 letnice slovanske. Pisatelji, ki so se vdeležili tega izvrstnega dela so: Hicinger, Lésar, Trstenjak, Jeran, dr. Vončina, dr. Čebašek, Marn, Kovačić, Lotrić, Okiški, O. Lad. Horvat in Hladnik. Večina navedenih imen je prav znana, zato se knjiga že sama dovolj priporoča.

* *Marija naša pomočnica, povest za mladost* — jako zanimljiva in tudi podučljiva. Zavoljo prostega, lahko umljivega jezika prilega se posebno tudi prostemu svetu.

* *Glasi gorenski* t. j. II. zvezek slovenskih pesem z napevi, ki jih med svet spravlja g. Andrej Vavken, učitelj v Cerkljah na Gorenskem. Že prvi zvezek teh prijetnih „glasov“ prikupil se je Slovencem; gotovo se bode tudi ta, ki obseza prav mične napeve. Kdorkoli umé brenkati na klavir, ali peti iz not, naj le pošlje g. bukvarju Gerberju v Ljubljano 70 novč., poslal mu bode zbirko,

ktera ga bodo gotovo mnogokrat razveselila v dolgočasnih urah.

* *Djulabije*. I. del od Stanka Vraza, vrlo krasno izdanje ilirske matice, drugo pomnoženo izdanje. Prekrasna dela našega rojaka priporočamo mladosti, da vidi veliko pevsko zmožnost Vrazovo, ktero je pa le hrvaškemu narodu daroval.

* *Niš bisera jugoslavenskoga*, I. tečaj, 1863. Na svetlo dal Vekoslav Pretner, vredil Nikola Stokan. S to lepo knjigo dobila je hrvaška literatura zopet en zabavnik več. Obsega spise v vsih jugoslovanskih narečjih, s kirilico in latinico tiskane, zato so jo pa tudi, kakor čujemo, od vsih strani v obilnej meri pozdravili ljubitelji južne vzajemnosti. Akoravno ni slovenskih spisov toliko kolikor jih je bilo obljubljenih pred naročbo, vendar nahajamo notri nekaj prav mičnih Umekovih in Krekovih poezij, sonetni venec od Čučeka, skrivno sodnijo, novelo iz slov. živjenja od A. Ž., mythologične Trstenjakove črtice in nekaj narodnih pesmic, nabranih od Jaroslava. Jezik in pravopis je novejših pisateljev. Po nekâcih nenavadnih slovničkih pravilih sestavljen je omenjeni Čučekov „sonetni venec“, v katerem nedoslednosti semtrtje prav hudó čitatelja v oči zbodejo. Naj bode že tudi ta čisto nova pisava (genitiv množ. št. na **ahn** itd.!!) pesniku le „pro domo sua“, vendar da mi Slovenci nemoremo tega pota priznati za „most iz slovenskoga na ilirski jezik“, to nam bode vsaki rado pritegnil, komurkoli je znana čistoča in pravilnost slov. pisave, ktere se vsi noveji pisatelji poslužujejo. — V ostalem pa želimo krasnej knjizi najbolji vspех in pa zares, da II. tečaj okinča več izvrstnih slovenskih pisateljev to delo, da moremo potem zares mi Slovenci reči: uiz našega bisera nahaja se notri, kakoršnega so Hrvatje z letošnjim tečajem menda dobili. — V Hartmanovej bukvarnici v Zagrebu velja 2 st. 50 novč. a. vr.

* *Književnik*. Časopis za jezik i poviest hrvatsku i srbsku i prirodne znanosti. Uredjuju i izdaju podporom Matice ilirske dr. Fr. Rački, V. Jagić, J. Torbar. Lelo I. svezak 1. Ako bode „Književnik“ dolgo tako junačko stopal, kakor je s prvim zvezkom pokazal, (česar ni dvojiti), prerokujemo hrvaškeje literaturi orijaški napredek, ker združena moč trih učenih, povsod štovanih vrednikov, premagala in razjasnila bode marsikaj v korist hrvaškemu narodu. Vse hvale bilo bi vredno, da se vsaj v eč slovenskih dijakov skupaj naroči na en iztis prekrasnega učenega tega dela, da se tako

vsije tudi na mladost rodovitno seme v „Kujževniku“ se nahajočih spisov!

* *Drobtinice*, ki so z letom 1863 doživele že 17. tečaj ter so ene najstarejih prijateljic slovenskega naroda, nabavil si bode gotovo vsaki, komurkoli je znan ukapolni zadržaj prejšnjih tečajev. Letošnji zvezek izdala je bogoslovska knjižnica v Mariboru; vredil ga je pa dr. J. Ulaga.

* Med naše jugoslavensko slovstvo, smemo po vsej pravici prištevati v Pragi prav ukusno natisnjeno knjigo: *Jihoslouané*, obraz národopisno — literarni. (Vyňato ze „Slovníka naučného.“) Spisal Jak. Malý. Kdor česki umé, ter to knjigo enkrat prebere, vedil bode o jugoslovanskej literaturi dosti. Slovenska literatura spisana je po Macunovem „kratkem pregledu“ hrvaško-srbska pa s pomočjo gg. Jagića in Kořineka, tukajšnjih gimnazialnih profesorov. Velja 1 st. 56 novč.

* *Geschichte der slowenischen Litteratur* od Šafařika s pripomočjo Kopitarjevo in Čopovo od Truberja vse do leta 1832. Izišla v Pragi pri Koblerju in velja 1 st. 60 novč. — Dobili smo že našo literaturo v hrvaškem, českem in nemškem jeziku; kdaj jo bomo neki dobili v svojem domačem jeziku?

Smešnice.

— Bū je neki kmet poklican pred sodbo, da je konja vkradel. Nephrenhoma je prav trdosrčno tajil in odbijal vsako sumnjo proti sebi. Najzadnje reče: Šel sem na neko drevó, pod katero je čez nekaj časa meni nepoznati konj prišel. Po naključni padem iz drevesa ravno na konja, ki me je potem z neizrekljivo hitrostjo odnesel v mojo štalo. Tako je le konj mene, ne pa jaz njega vkradel.“

R.

— „Letos je strašna zima“ reče prijatelj prijatlu, „toliko drv gre pri meni gor!“ „Drva se vozijo,“ popravi mu smeja je tovarš in ga telebi po hrbtu.

R.

— Pri nekem somnju popraša kupec Ribenčana: oče, koliko dvojč jač vam bom dal za ta škaf? „Da bi te vrag,“ odgovori jezni prodajavec, „kaj imate vedno s temi hrvaškimi dvojčami, zakaj neki ne rečeš kranjsko seksar?“

B.

— Neki mož pri nas, ki je malo pritisnjen, trdi, da, ako lovec zajca zagleda, naj samo zakriči „pst.“ Ko zajec to sliši, precej postoji. Ko pa zajec stoji, mora se pa „taf“ zavpiti, in zajec se zvrne.

J.

— Sanjal je neki djak da se je klobas tako najedel, da mu je zlo prihajalo. Mrzel pot mu v snu po licu lije. Zbudi se in — res! Zgrizel je bil kovter ali koc; usta so bile pa s pezdirjem tako naltlačene, da mu je zares delj časa bilo temno pred očmi.

—šić.

— „Tone! ali si slišal, da bo v G. čitavni ca?“

„Slišal sem slišal, kje jo bojo pa „drukali“?“

Tr.

— Nek moder možiček pelja iz mesta težko-nakladan voz z dvema slabima kljusama, po strmem bregu. Akoravno je vbogej živinici dovolj z bičem ovsal dal in še njenej moči svojo pridružil in rival. kolikor je mogel, vendar je žilavo šlo.

Kar mu pade na um, ter začne na pomoč zvati: „Bog oče pomagaj!“ ali to se še malo pozna, pa zove dalje: „Bog sin pomagaj! — Bog sveti Duh pomagaj!“ Potem še pozove dev. Marijo na pomoč in ker še vedno po malem gre, zove: „Pol svetnikov, pomagajte!“ in potem, „vsi svetniki pomagajte!“ —

In tako pripelja na breg, od kod je peljala cesta navzdol. Ali k začudenju voznika začne zdaj voz gnati tako, da konja nemoreta več nazaj držati. Mož spozna, zakaj tak rado gre — misli, da je preveč pomagačev — ter zapové: „Pol svetnikov proč!“ — Ali še ide prehitro; zato dalje zapoveduje: „Vsi svetniki proč! tako dolgo, da je sve odgnal.“

In ko zopet na ravnico pride, ter voz počasi iti začne, reče zadovoljno sam sebi:

„Presneto so močni, ko jih ne bi odgnal, celi voz bi raznesli.“

A. Satt...

— Živel je napuhnjen i ošaben nemškuturček. Da bi se ljudem posebno pa lepoticam dopadel, dal se je vsaki dan briti. Razumeva se, da mu je prinesel brivec h koncu meseca ogromni račun in v svojo žalost se je prepričal, da taka ni nič. Ko se gládka koža zopet oraste, ni vedel, kaj storiti. Brivca klicati? Bog ne daj! Kako pa? aj že vem kaj, vsklikne vesel. Hitro da oznaniti po časopisih, da potrebuje hlapca, ki je zraven družih poslov tudi izurjen brivec Res se jih priklati cela truma. Vsaki drugi dan izvoli drugega in ga spet spodi. Tako so ga razporedoma brili, bez da bi mu bilo treba plačati. Neki prebrisanec ga pa nasoli. Bilo mu je ime Ta-

cega. Obljubi gospodu, da mu hoče cel teden zastonj služiti. To je res bilo gospodu po godi. Pet dni brivca že hvali kot najbolj izurjenega brivca na svetu. Šesto jutro se napravi hlapec k navadnemu delu, Spravil je pa popred vsa ogledala iz sobe. Začne po brilniku mešati in po licu gospodovem mazati. Na mesto vmila so bile različne barve. Namazivši ga s takimi barvami po vsem licu odide iz sobi. Ker doljo časa ne pride nazaj kliče ga gospod. Pa vse klicanje bilo je bob v steno. Razkačen se ozira po zrcalu, alj nikjer ga ni. Teško sopè odprè okna, da bi se nezadavil. Zagledavši množico ljudi, ki jih je prebrisaneč pred stanišče zbral, zavpije: „Ste kej Tacega vidili? Strašen smeh zagromi in mnogo glasov: „Kaj tacega še res nismo vidili,“ previža ga še le, kaj in kako.

B. Škocjanski.

— Neki nasiljeni nemškutarček pride k meni ter se hoče se svojimi švabskimi traki bahati. Ko popitam „also ein ganzer germanc“ mi odvrne: ja ein ganzer germanismus. —b.

Prijateljske pisma in druge novice.

Zagreb. V prvem snopiču naše letošnje „Torbice“ govorili smo nekaj o višjih učilnicah zagrebških, kakor o gimnaziji in realki. Stan tukajšnjega seminističa ni nam bil znan, zato moremo še le zdaj po gotovih virih necega vernega prijatla tud o njem kratko spregovoriti, kar bo de učečej se mladosti, vzlasti hrvaškim in slovenskim gg. bogoslovcem gotovo po godi. Tukajšnje seminističe, vsanovljeno strdom in troškom zagrebškega škofa, grofa Jurja Draškoviča okoli polovice 16. stoletja, ki se tukaj obično „crna škola“ imenuje, — ne zavoljo črne obleke bogoslovcov, nego zarad neke historične važnosti, doprinešenej na tem mestu, razdeljeno je v bogoslovje s 4 tečaji in nadškofovski licej z 2 tečajama. Pravi ravnatelj ali vodja bogoslovja in liceja je zdaj prvi nadškof zagrebški dr. Juri Haulik a njegovi namestnici: kot rektor studiorum preč. g. Luka Petrović, tukajšnji kanonik, kod rektor seminarii prečastni gosp. Tomaž Gajdek, tudi tukajšnji kanonik. Profesori v bogoslovju so: dr. Luka Petrović kan. zagr. za pastoralno in Nikola Horvat duh. zagr. škofije za moralno theologijo. Dr. Dragotin Klemenić za specialno in Alojzij Leiter, duhoven briksenske škofije za fundamentalno dogmatiko, ter je tudi spiritual seminista in profesor verstva na liceju; dr. Juri Posilović za cerkveno pravo in exegetiko nov. zakona; Fidel Höpferger zač. kan. zagr. in duh. briks. škofije za obredoslovje; Dragotin Dojković duh. zagr. škof. za crkveno zgodovino; dr. Štefan Koustane za archeologijo in hebrejščino in rimski dr. Anton Kržan za methaphusiko ter tudi uči logiko in psychologijo na liceju. — Nadšk. licej obstoji iz VII. in VIII. gimnazialnega razreda, v katerem se še poleg stare navade predava verstvo in modroslovje v latinskem jeziku. Odgojencev je letos v tem zavodu do 120; okoli 60 bogoslovcov in toliko po prilici tudi licejistov; po narodnosti jih je 12 Slovencev, 2 Magjara, drugi pa Hrvatje in Slavenci.

— 8. pr. m. imeli smo prvi družtenikonzert od narodnega deželnega zavoda, ki je v obče poslušavce zadovoljil. Opomniti moramo, da je bil pri tem koncertu slavno znani dvorski kancelar g. Ivan Mažuranič, ki je, kakor pripovedujejo, prišel iz Dunaja, da se v Zagrebu ozdravi.

— Tukajšnji politični dnevnik „Pozor,“ ki ga g. Ivan Perkovac vreduje, ne sme 3 mesece na svetlo priti. Tako ostanejo Hrvatje do aprila brez neodvisnega političnega časopisa.

— Une dni poslali so gg. pravniki zagrebske akademije adresu visokej dvorskej kancelariji v Beč, kot prošnjo, naj bi se ustanovilo vseučilišče, ali saj se četrto leto na imenovanem zavodu. Ta misel zbudila se že večkrat v marsikterem domorodcu, ki pozna okoliščine dovršenega pravnika sedanjega triletnega pravoslovja; važna in hvalevredna je torej ta želja letošnjih pravnikov, dobro vedočih, da trem letom potrebno je četrto, kakor je na eno oko slepemu treba popolnega vida. Daj Bog, da bi jim bila vslišana prošnja!

— 18. januar bil je za nektere zelo nesrečen dan. Slavili so tukajšnji Grci sv. 3. kralje in imeli slovesno procesijo po mestu, pri kateri so po navadi pokali topiči ali možarji. Strelcem, ki so se nekaj nerodno obnašali, razpoči se možar in dva začneta goreti. Eueni je skor obraz zgorel, drugi je pak skor ob vid prišel. — obleke sta pa oba zgubila. — Ravno ta dan izgorel je otrok v zibelji, katero je dojka k vročej peči postavila, preden je odšla. Drugi otrok pa, ki je ležal s tem vkupaj, se je zadušil. Žalosten izgled zopet vsem, ki tako lahko-miselno puščajo same otroke domá.

— Ker na razpisano darilo ni prišla še dozdej nobena darila vredna slovenska povest, podaljšali smo zopet čas na en mesec. Ako bi pa do takrat ne bilo nobene slovenske povesti, dobila bode dar hrvaška, katerih smo že nekaj v ta namen dobili in eno pod naslovom „Vlastelinski pisar“ v tem zvezku že pričevati začeli.

— (V zadevah pesmice „Moj dom“ v 2. snopiču „Torbice.“) „Učiteljski Tovars“ nam je v svojem 2. listu to le „po telegrafa“ v Zagreb poročil: „Pesmica, ki si jo ti, „Torbica“ zadnjič v svojem 2. listu na trg prinesla pod imenom: „Moj dom,“ je ukradena in z dušo in s telesom uzmana iz Praprotnikove zbirke: „Pesmi cerkvene in druge.“ V Ljubljani 1856, str. 71. — Tat v mlinu ti je znan; primi ga, in izroči ga slovstveni sodnii; sama pa tudi za naprej bolje čuvaj, da ukradenega blagá ne boš kupovala!“ — Prebravši te vrstice, hoteli smo g. Janezu Jerebu, ki se je drzovito pod ptujo pesmico podpisal, ojstro in svarilno odgovoriti, pa v zadnjih dneh dobili smo list od g. Jereba, ki nam o tej zadevi to le piše: „Častito vredništvo! Prosim Vas, nemojte proti meni v „Torbici“ nič pisati, akoravno je „Učiteljski Tovars“ na vse grlo prevzetno rekel, da je pesmica „Moj dom“ vkradena. To zares ni tako. Jaz nisem Praprotnikove zbirke nikdar ne videl ne bral, ampak omenjeno pesmico sem večkrat med domačim ljudstvom v nekaj drugačnej obliki slišal. Ker sem pa večkrat že v naših slovenskih časopisih kako meni znano pesem bral, sem tudi to prenarjeno Vam poslal, da jo natisnete. Znanprej bodem že vedel, da se ne sme nič družega pošiljati, kakor le izvirna dela. Vaš vdani J. Jereb.“

Iz enega in drugega pisma zares nemoremo zdaj družega posneti, kakor moramo skleniti, da se dandanes čudeži po svetu godé, posebno, ker omenjeno pesmico „Moj dom“ smo mi, kar moremo v prepričanje vsacemu še v rokopisu pokazati, semtrtje opílili in nazadnje nekaj malega sprenaredili in vendar

je pesmica „uzmana“ in „vkradena,“ dasiravno - odkritosrečno rečemo — tudi mi Praprotnikove zbirke nismo še brali. V ostalem verjamo pa več vrlemu „Tovaršu,“ kakor omenjenemu dopisniku, kateri naj se v prihodnje skrbno čuva, da sebe in nas v sinarije ne pripravi. Govorili bi več o tem, da nam je le Praprotnikov „dom“ znan. Ali nam ga nebi hotelo štovano „Tovarševo“ vredništvo poslati ali prepisan ali v svojem listu natisnjen? Vrlo drago bi nam to bilo, da moremo potem to čudno zgodbó razjasniti.

Novomesto. (Odlomek iz prijateljskega pisma.) Tukajšnji dijaci so zelo zavzeti za slovensko deklamovanje, pa žalibog manjka jim tucih primernih iger, kakor n. pr. „Slep ni lep“ od Vilhara. Bilo bi tedaj koristno, ako bi se ta želja v „Torbici“ sprožila, naj bi dijaci, za take predmete zmožni, skušali kratke za šolsko in privatno deklamovanje pripravne igre pisati ter jih potem v „Torbici“ priobčiti. Ako bi se to zgodilo naredili bi orijaski skok, kateri bi tudi v materialnem obziru pomogel našej „Torbici.“ (Pristavek vredništva. Sprožili ste dragi Janez prevažno misel, katero tudi mi podpirami s vsimi svojimi močmi. Tovarši! ki Vam gladko teče peró, uvažite te vrstice in okičajte nam „Torbico“ s takimi proizvodi!)

Ljubljana. Dr. — Pretečeno nedeljo, to je 10. t. m. bila je huda bitva o volitvi za novi odbor bolnišnice kupčiskih pomočnikov. Nekoliko dni pred volitvijo je neki gospod, ki nosi ime dobro znane bojazljive brzotekoče živali z dolgimi useši, in kateri tudi v prostih urah „in deutscher kultur Geschäfte“ dela v svojo sobo nad štacuno na velikem trgu množico enako mislečih pajdašev poklical, da bi se pomenkovali, kako bi sedanji narodni odbor odstranili, in da bi se v prihodnje na kupčijskem ballu ne bilo treba bati oskrunjevanja svetišča mestnega strelišča horribili dictu! po surkah, in da bi narodni odbor od zelo razrušenega streliščnega društva tisti „Bettel“ od 4000 fr. ne iztirjal. Po nesreči so pa tudi na gospoda Z. vrlega in značajnega domoljuba naleteli, kateri jim je take neprijetne resnice v useša trobil, da jih je na vse štiri vetrove razpodil, kakor Simson nekdanje Filistre.

Ker po tem potu ni bilo mogoče, to pošteno (!) reč srečno dognati, pisмено so se porazumeli in šopek kandidatov, ve se da samih kulturtegrerjev, postavili in te liste v hiše pošiljali; celo nekemu znanemu krčmarju bivšemu kupčijskemu pomočniku je tisti gospod z živalskim imenom pisemce poslal, da gotovo k volitvi pride, in po priloženem listku voli.

Toda zastonj celi trud in tolikanj nemirnih noči, zastonj da je celo stara sicer vendar pametna nemškutarska garda v ogenj šla, z eno besedo zastonj vse prizadevanje, — naši fantje so stali trdnó ko skala v nevihti in popolnomia so zmagali. Mesto dosedanjega predsednika g. župana Ambroža je bil občespoštovani značajni g. Valentin Zupan trgovec na velikem trgu izvoljen. Žalibože je ovi gospod to butaro zarad mnogih privatnih opravkov odložil, in tako menda g. mestni župan Ambrož, kateri ima za g. Zupanom največ glasor, za predsednika vstane. V odbor so bili izvoljeni gospodje Jentl Tone, Lozar, Vidic, Petričič, Kadivnik, Cegnar in Kozeli. Ta volitva lepo priča, kako se mladi naši ljudje zmiraj bolj zavedajo in svojih pravic posluževajo. Nadjamo se, da bo letošnji kupčijski ball mnogo surk kinčalo. —

Zadnja „besedica“ bila je v nedeljo 10. t. m. Pevci so krasno Ipavcevo „domovino“ dobro peli; potem je gospod dr. Janez Bleiweis o človeškem želodcu in sploh o jedi in pijači govoril, ali prav za prav čital. Da je občinstvo jako

pozorno ta zanimivi predmet poslušalo, samo se po sebi razume. Po besedi je bil živahni ples; kadrilke, kolo in posebno kotiljon pod vodstvom g. Drašler-ja plesali so izvrstno. Na sv. treh kraljev dan so domoljubne gospodičine v spomin g. Drašlerju za njegov trud pri plesnih vajah lepe zlate gumbice za srajco podarile. —

V nedeljo 17. t. m. bo gospod Bleiweis svoj predmet, kritiko jedil in prijač končal in tretjo nedeljo v pustu, bo menda gosp. dr. Costa kaj čital. — Z Bogom! Drugipot, ako Vam bo drago nekaj o „sokolovih večerih.“ *)

Ljubljana. Poslovica: „domače se zapira in ptuje se podpira,“ potrjuje se v zadnjem času zmiraj bolj. Imeli smo razpravo vrednika „Napreja“ in njegovega pomagača ki sta obsojena zares strogo. Čudijo se ljudje, da so sedanjim nekterim sodcem na Slovenskem slovenski pisatelji tak trn v peti tako, da bi k malo rekli: čudno je, da jih niso na smrt obsodili. So pa tudi drugi gospodje pri nas, kateri naše poštenjake, kakor je mogoče počrtnijo in vse sile napenjajo, da bi dobivali, zavoljo tacihih zaslug povrh še dobro plačilo. Pogovarjajo se, da bo g. dr. Isleibhu navadna plača zdatno poboljšana.

G. dr. Kesbacher se prav dobro počuti v svojej službi, samo srditi mora ga vendar, ker mu še niso tolmača dali. Obžalujemo ga. Menda bo pa g. dr. službo pustil? kaj pa še! Da se le v redu potegujejo denari, to je prva skrb in da se veselo polne čase izvažajo z navadno napolitnico: „Hoch, dreimal Hoch, lebe Deutschland in Slovenien!“

* * **Ljubljana.** (Nekaj o končnej obravnavi časopisa „Naprej.“) Dandanes ni nič novega, ako je ta ali uni vrednik pri sodbi, ker vzemi v roke katerikoli časopis, gotovo boš najdel kaj o kacihi „Schlussverhandlungah.“ Ker že našo „Torbico“ vsaki k časopisom prišteva, menda bi tudi ona smela kaj ziniti o tacihih zadevah. V ta namen pošljem jej nekaj besedic o končnej obravnavi našega prekmalo zamrlega lista „Napreja.“ s prošnjo, da jih uvrsti tudi ona svojim starim in mladim čitateljem *) Torej ad rem. Z velikim veseljem bil je od pravihi Slovencev pozdravljen krepki naš „Naprej“; mislili smo; da nam je ž njim započela nova politična doba v nevarnih časih. Ali nemila osoda, ktera se pri nas večkrat prav z odkritim obrazom pokazuje, sklenila je, da nam „Naprej“ prestane in v 78. listu je res nehal braniti slov. pravice iz vzrokov, ktere smo v „Torbici“ že takrat brali. Pri vsem tem pa zapadla je ojstra kazen g. Miroslava Vilhara kot vrednika in g. Franca Levsteka, kot vredniškega sodelavca omenjenega časopisa. Nečemo tu vsega pripovedovati, kajti bile bi predolge litanije, ampak namenil sem le v kratkem kazati rane, ki smo jih občutili pri tej žalostnej dogodbi. Dva dni pred sodbo položil je g. Vilhar s svojim zagovornikom g. Wurzbachom prošnjo, da se naj pokličejo vse priče, ktere bodejo morale prisesti. Prošnjo je sám z lastno roko podpisal. Deželjna sodnija je pa prošnjo zavrgla, ter djala, da podpis ni Vilharjev, ampak ponarejen. Dra. Wurzbacha, kot branitelja, zgrabi pravična jeza; ta hip g. Vilhara pokliče (ob 6. uri zvečer pred dnevom sodbe, ter mu reče, da ga noče zagovarjati vpricho tacihih, ki ga dolžijo nepravega podpisa. Tako je stal g. Vilhar brez zagovornika pred sodbo! drugi ni ne mogel, ne hotel prevzeti tega posla, ker vsaki bi bil

*) Kar nam iz naše drage bele Ljubljane pride, vse posebno drago.

Vred.

***) Fiat voluntas tua!

Vred.

rad vse spise vsaj prebral, preden bi o tem kaj govoril, ali branil. Vsih prič, kterih se je čez 20 pričakovalo, priseglo je komaj 4, in ti so še več potrdile proti g. Pajku, kakor je v „Napreju“ stalo. G. Pajk je proti trjanju g. Vilhara „da naj priseže, da je v dobrem, razumljivem jeziku, čisto in gladku županom to razlagal, kar so podpisali,“ le tole po ukazu nadsodnika prisegel: „dass er den Županen den Inhalt populär vorgetragen habe.“ Ta faktum sám, dal bi dovolj gradiva, da premisljamo, „se danje čudne čase za Slovence. Labko se da misliti, koliko ljudi bilo bi po pravici priseglo za g. Vilhara, da se niso bali g. Pajka, ki jih je zaničljivo pri sodbi gledal, kakor Jupiter iz svojega sedeža vboje grešnike, in pa še bolj Pajkove navade, ktera marsikterega tako zeló zabolí. To vse uvidil je g. Levstek prav dobro, zato je prosil g. predsednika, da se strašilo kmetov odstrani in vidili smo v živih primerih tisto basen, ki govori, da je hotel pajk muho vjeti, nazadnje se je pa sam v mrežo zapletel. Ako pomislimo še to, da je g. Pajk slovenskim kmetom govoril o nemogočnosti slovenskih pisem in o nekacih strašnih troških za slovenske vradnike, labko je potem uviditi, zakaj so kmetje rekli, da je res to nemogoče in zakaj sta gg. Vilhar in Levstek tako ojstro obsojena.

Od Primorja. (Na sv. večer v Kastvi.) Bližali so se božični prazniki. Lepo vreme je naznanjalo, kako so bodejo veselo ti prazniki obhajali. Nepopisljivo me je vleкло iz mesta na deželo. Približa se post Božiča, ali dan pred božičem. Ko se v jutro zbudim, opraviim svoje dolžnosti, ter zraven premišljujem, kam bi jo neki potegnil, zdaj, ko mi bodejo štiri dnevi prosti? E kam drugam, ako ne k prijatlu, si mislim, ter jo zavijem pozno popoldan proti Kastvu, majhnemu sli prijaznemu mesticu, kake dve uri daleč od Reke v Istri. Dospel sem že ponoči na omenjeni kraj. Najprvo si poiščem druzega prijatla Franceta, po rodu Slovenca, ki komaj dva meseca tam stanuje. Ko sva se pozdravila in marsiktero povedala, grmelo je neprenehoma zunaj streljanje pištol. Čudil se je jako temu moj prijatelj, ker mu stvar ni bila navadna. Navada je namreč tukaj, da se zraven zvonjenja tudi celo noč poka in strelja v božjo slavo, medtem, ko se po drugih krajih samo z zvonovi naznanja veseli prihod našega zveličarja. Pogovarjala sva se še dolgo po noči v veselem društvu častitega g. vodja ondotne glavne šole. Podamo se, po desetih uri nekoliko k počitku, da potem lažje vstanemo, ter gremo poslušat sv. mašo, ki se tukaj ob treh zjutraj bere, ne pa o polnoči, kakor drugod.

Komaj sem legel, že me zbudi glas prijatla, ki me o, ominja, da je čas v cerkev iti. Hitro sva se napravila, ter odšla v vežo božjo. Ko stopim čez prag, mi mili glasovi psalmov, iz ust božjih služabnikov zadonijo na uho v domačem jeziku. Ko so se navadne molitve opravile, počela je po navadi sv. maša; se ve da tudi po domače. Cerkev se je zmirom bolj polnila božjih molivecev, da se je sva trlo. Tudi meni se je duh pobožnosti povzdignil v višave, ko sem se spočil, kaj nam je na tisti večer vsegamogočni na zemljo, za naše odrešenje poslal! Ko je pol maše že dokončano bilo, poda se častiti gospod dekan, že siv starček, na leco, da oznanuje poslušavcem svojim božjo besedo. Vrlo je ganila pridiga njegova vsacega poslušaveca. Ali nisem nakanil, da bi tukaj pridigo razlagal, čeravno mi je še dosti v spominu ostala. Le zadnje njegove besede so mi zmirom živo pred očmi, in nikakor pozabiti nemorem, ko je rekel: „Zahvalimo dakle Svemogućemu za presveti dar ovaj, ki nam ga je na ovaj večer iz neba poslal, a to zahvalimo mu našom narodnom pësmom!“ To je izgovoril ter začel glasno in navdušeno peti po Hrvaškem znano pesmico: „Porodi se kralj

nebeski“ kteremu je pa ves narod v cerkvi zbran, kaj milo, pa krepko odpeval:

„Na to mlado leto veselimo se,
Mlademu kralju, poklonimo se!“ itd.

Nehotè se tudi moje srce in moja duša združila z milo narodno pesmico, hrabrih Primorcev, ki so jo kaj čvrsto in ganljivo zapeli.

Po dokončanej službi božje, poslovim se od svojega prijatla, ter odidem k sv. Matiji. Sv. Matija, je prijazna vas uro hoda od Kastva proti jutru. Ali jaz nisem uro hodil, ker neka nepopisljiva moč me je naprej gnala. Dospel sem ves vesel na omenjeno mesto. Podam se v hišo, kjer stanujeta dva poštena domoljuba, izmed kterih eden moj brat; ki pa kaj rad „Torbica“ prebira, ter željno pričakuje vsacega zvezka.⁹⁾ Tu sem preživel ostali čas sv. praznikov, ter se kratkočasil z domoljubnimi razgovori v veselem pa nedolžnem društvu, dokler je prišla nedelja. Zadnji dan se ja pa kaj hitro približal; pride popoldan mili prijatelj Peter M. iz Kastva, s kterim sem zopet nazaj v Reko šel. Božičnih praznikov med Kastavci pa res ne bom tudi v poznej starosti pozabil; ravno zato priobčujem kratek popis „Torbici“ k svojemu veselju, kterega mi ona gotovo odrekla ne bude.⁹⁹⁾

Andrej Benigar.

Reka. Veselja mi je srce poskakovalo, ko je „Torbica“ zopet moško prikazala se med beli svet, da pokaže domoljubnim bravcem svojim, kaj se letos nabrali njeni mladi spisatelji po logih predrage nam domačije. Nakanil sem bil precej kaj pisati, da, še v prvem snopiču hotel sem kaj razjasniti iz kršovitega našega primorja; ali naj mi „Torbica“ odpusti, da jej nisem bil precej svoje ljubezni in vdanosti razodel. Bilo je več vzrokov. Najglavni je pa bil, da mi je zmirom skoraj časa zmanjkovalo. Pa kaj bom Bogu čas kradel in „Torbici“ prostor jemal, za te črke čarke?! Rajše „ad rem“: Mnogo bi imel pisati, ali nevem kaj mi besede zastavlja, in pero zadržuje, da nemore pisati tako obširno, kakor srce želi!

„Gimnazijalno čitaliste,“ hvala višujemu, imamo še, in ni se zgodilo, kakor je marsikak od njih respective: deutsch-slovene želel, da bo zaspalo, ter za zmirom se zatrl, češ, v njem se Bog ve, kaki hudobni in okužljivi pogovori med djaki držijo!! Zdaj pa, zavidniki in hudobni nasprotniki narodnosti in vzajemnosti slavenske, le poglejte in priččajte se; je li res društvo gimn. čitalista tako hudobno, okužljivo in po hudobnih vaših mislih tudi nevarno?! Mislim, da takim nasprotnikom do više izobraženosti v domačem našem jeziku, do večega napredka in koristi, ki jo gimnazijalska mladež z svojim maternim jezikom dobiva, še zdaj ni po volji ko se je, po naredbi svetlega bana, gimn. čitaliste preselilo v zgrado gimnazijalno. Ali malo pa krepko naše društvo se bo očistilo od grdih laži svojih nasprotnikov, ter pokazalo veselo in nedolžno svoje lice; sovražnikom se bo pa obraz sramote zapekel. Pa, kaj čem? saj poštena in pravična dela imajo veselej nasprotnikov dovolj! Rečem le: „oče od-

⁹⁾ Nam je to že dolgo znano; Bog poživi pridnega čitatelja in podpiravca domačih podjetij!
Vred.

⁹⁹⁾ Vrstice o maši v narodnem jeziku smo fuzpustili, ker je že nekaj enaceda lanjski „glas iz Istre“ sprožil. Le upajmo, da bomo Slovenci tudi v tem obziru dosegli, česar tako zelo želimo. V Zagrebu sklenila je glavna skupština, da g. kardinalu prošnjo podnese zastran slavenščine pri božjej službi po Hrvaškem.
Vred.

pusti jim, saj ne vejo kaj delajo! — Veselo novico moram tudi „Torbici“ povedati, da jo povsod kaj radi bero. Še na pošti se zavitek „Torbic“ odpre, da se pokaže, kaj je notri? in „Torbica“ pod križnim zavitkom, katero kak gimnazijalec pošlje svojemu prijatelju v drugo kakšno mesto, potuje po več dni. Čudna prikazen, mi se to zdi! Saj mislim, da je dosti že „Torbica“ po naših časopisih razglašena, kje je doma! zakaj se nebi tisti, ki bi jo rad imel naravnost na vredništvo naročil? ter jo ne odpiral na pošti, kjer se ne sme — Zdravstvujte!

D. D.

Maribor. 20. januarja 1874 Dve leti je bilo tukajšnje bogoslovje edino višje učilišče na Slovenskem, v katerem je imela slovenščina častno mesto med drugimi jeziki. Po prizadevanju čast gg. dra. Vogrin-a in dra. Ulaga-ta je bil dopustil rajni Slomšek . za poskušnjo,“ da se predavajo nekteri predmeti v maternem jeziku, in sicer je učil g. dr. Vegrin pastirstvo in katehetiko, dr. Ulaga eksegezo stare zaveze, hebrejsko gramatiko in govornišstvo, g. špiritual pa liturgiko. Srečno je prestala slovenščina trdo skušnjo in govornišstvo, g. špiritual pa liturgiko. Res je ostalo lanjsko leto pod sedanjim vladikom vse pri starem; ali kako je letos? Koj v začetku leta začela se je nemščina sistematično vpeljvati in zdaj bi človek mislil, da je v Lincu ali Insbrucku, ne pa v Mariboru. Celo nemške pridige morajo gospodje bogoslovci izdelovati in govoriti — Bog sam vé, za koga? Milostlivemu škofu gosp. Stepischuegg-u se menda zdi, da je slovenska narodnost pri katoliških bogoslovcih ravno tisto, kar je bilo „zlato tele“ pri Izraelcih v puščavi! Žalostno je, da so nekatere bojazljive duše že zdaj začele drugače govoriti (misliti menda ne?!) kakor so govorile pred poldrugim letom! Taki ljudje so pač živa podoba turnskih kokotov, ki obračajo svoj rep vedno za vetrom. Pri vsem tem se vendar ne bojimo nič, ker protivna sapa ne škoduje čvrstemu zrnju, ampak odnaša le same — pleve!

Trst. (Odlomek iz prijateljskega pisma.) Slovenščino uči tu, ko izvanredni predmet slavni slovenski pesnik č. gospod Franc Cegnar v treh kurzih ali razredih. Zakaj se vendar v Trstu ne dopuščajo našemu maternemu jeziku pravice, ktere bi moral imeti? Zakaj je neki vedno šo izvanredni predmet? Saj je vendar znano, k oliko djakov slovenske krvi obiskuje tukajšnje gimnazijo!

Hrvatsko-srbski spisi.

PIESME.

Jagodice.

V.

Tvoje oko snuce mi je,
Tvoja usta žudjen raj,
Crnom noćju kosa ti je,
Lice u njoj zvezda' sjaj.

Radost moja jest veseli,
Tuga mrki pogled Tvoj,
Ljubav k Tebi cilj je veli,
Ljubav k Tebi život moj!

VI.

Djetetu se htjede inje
Zubljom da upali,
Ali vatra od buktinje
U ništa ga stali.
Zašt' se Anci doznah kroz to
Rob njen zalud moli,
Tā' od kad je svijet posto
Vatru led nevolj.

VII.

Divno li je naš narodni
Jezik bogat, ljubak, čio,
Poput divnih baštah plodni',
Koima B o g je z a s a d i o
Množ cvietića' preugodni'!
U njega je uvrstio
Velu silu rieči sgodni'
Za svakoji pojam mio.

Nu sve draži nebrojene,
Što božanstvo njemu 'e dalo
Ostaviše jadona mene,

Kad me srce bje naguslo,
Da opjevam čare Njene,
Sladki' rieči' hjaše malo!

N. Stokan.

Na rieci.

Na plavetnoj jednoj rieci tijo
Malen čunčić, djevo. kolieba se,
Oko njeg se gusti zaslon svio,
Bjelu danku vidjet on neda se.

A u njemu sjedi mladić smiō ...
U zabiti tihe riecke pase
Svoje tihe duše sanak mio,
Da on svietu lažnū neoda se.

Taj mladenac ja ti, djevo, biah —
Malen čunčić — to je srce moje —
Modra rieka — žarka ljubav moja.

Javno ljubiti jer te ja nesmijah,
 U zabiti gojah čuti svoje —
 Hjubbe svieta svedj se dosad bojah.

J. K.

Tajna moć.

Ti me ljubiš! — Poda mila
 Neka vlada tajna moć!
 Štogodj ona bude htila
 U čas sretan će Ti doć.

Radost, žalost nek dohodi,
 Sve će srećom tebi cvast';
 Jer oboje srcu godi
 Bol ljubavi kô i slast.

Milostin.

S p o m e n i c e.

Milivoj Robertu.

Mladu što je imat krasnu voju
 I nju vazda milovat i ljubiti;
 Ljubki posmjeh njem za uzda
 I ljubavi uživat se njen;
 Vjernost to je meni bratska od Te
 Ona stalna jedino mi blago; —
 Jer izgubljen bez nje sladki mi!

Milivoj.

Делчки пригодом вјенчанња.

Део Бог! — па бяло ти добро;
 Еден нек ти љубав, чиста створи,
 Љуби војна сбога како мајку;
 Че титу си сву дједу узгоји,
 Јер то чека твоја домовина. —
 Краљ пак вишињи, кои небом влада,
 Он че чуват небјесто те влада.

Milivoj.

Зашто пијем?

Микробајотична цртица Н. Стокана.

Кад у југро кој год пријан
 К мени дође,
 Одмах види да сам пијан.

Давак прође,
 Ја у крчму журно лутам,
 Да се китим,

Да рујано винце гутам,
 Док дохитим
 Оно стање рајско сретно,
 Када ми је
 Све на свиету том неспретно,
 Што не пије.
 А кад зоре сјај заруши,
 Мамура ме
 К најбољему опет буди
 Леку за ме.
 Тада, да си ђор узличим,

Опет пијем,
 Те клин мали с пуно већим
 Тад избијем.
 То никада браћо мила
 Не престaje.
 Знате л' вјечног тога пила
 Узрок шта је?
 Да кад једном смрт нареди:
 „Умри сада!“
 Тој одвратим заповједи:
 „Немам када!“

Одговор пијаног пјесника.

(из Лесинга.)

Њеки пјесник, јурве пијан,
 Свеђ још вино у се лије,
 Светује га добар пријан:
 „Непиј' више, дости Ти је!“

Приправан под стол отити
 Пјесник рече: Ој дудости!
 Преврши се може пити,
 Никад ну не пијем дости!

Н. Стокан.

С по м е н и ц е.

— Таштој Привојли.

Прами бу ти плави красни
 Румен лица твога јасни;
 Аги ништ' је лепост сама
 Влада ако мед' женама,
 Она мора вјек с вриепостју
 И благостју бит' спојена. —
 Љубав, Правко, жарки пламен
 Ов' ти даје лист и спомен. —

Мил. . . .

Марији за ударје.

Мно нам је дарак сваки,
Ако нам га вриатељска
Рука у вјечну свомен даје;
И вјеруј ми, да три слатки
Јест мислити увјек на те
Ој, Маријо, рано моје!

Мил

Мимизи души на разјавку.

Муиним срцем ја се дјелим,
Искрени ти велим „с Богом,“
Мучним срцем и преболним,
Јер растанак врло боли.
Циелу своју бол притиснем
Ево у ов' бијели листић,
Да и ја бар допринесем
У споменик твој, кој цвјетић,
Широм кад их све разгледнеш
Овим мене да с' споменеш!

Мил

ЛИЕРОЗНАСТВО.

Пријеча о Шјану и дјевина гроба.

„Гласови славеца мили
У гроб не придонé;
Цветице на могилу
Пријателјства венé.

Strlinov „Grob.“

Као што је љубовнику мило писамце од љубљене особе; а пријателју драга успомена од вјерна пријателја, тако је свим нам мило и драго мјестанце, гдјено почивају остаци оних, које у животу љубисмо, те радо похадјамо таква мјеста, акопрем само земалјски и ништавни дио њихова бивства тамо почива. Иста наравна наша ђуд нас нукa, да штужемо и ђастимо гробове покојниках, пађе да имамо прамa њим свето њјeko страхопођитанје, које се особито код нашега

prostodušnoga naroda opažava. Naš čovjek nebi oskvrnio groba ni za liek, te kada po grobju ide, dobro pazi, da nestane na koji grob, da nepogazi koj grobni cvjetić, a osobito da neporuši koji — križ; da pako s groba što odnese, Bože sačuvaj, pa da baš samo zlato i i biser kamenje pred njim leži; nu to valja samo o nepokvarenih; ima bo dakako i zlih ljudi, koji nikakve svetinje nepoznaju niti neštuju.

Ufam se, da ću čitateljem „Torbičinim“ ugoditi, ako im pripovjedim kratku pričicu o liljanu sa groba nevine njeke prerano umrveše djevice.

Bio krasan lipanjski večer godine 185*, po grobju grada K* šeće se liep neki gospodski odjeven mladić, pregledavajuć turobnim nekim čuvstvom razblažen mnogobrojne i raznolike grobovne nadpise. — Njeki grob blizu velikog križa pade mu osobito u oči: bijaše bo jošte svjež, te naokolo zelenimi grančicama ogradjen i izkićen. — Iz groba rastjaše upravo najljepšem cvietu razvijen sniežen liljan! — Mladić pogleda znaličan na nadpis željeznoga križa, koj premda kratak zadržavaše u sebi mnogo, — dá sve! govoraše bo svakomu mimoidućem priprostimi riečmi: „Ovdje počiva u blagom miru jedinica naša, nezaboravna Mimica naša! Prvu nam tugu, koje nikada zaboraviti nećemo, nanese, što nam prerano umre: u 18. svojoj godinici! Spomenik ovaj staviše joj razcviljeni roditelji i neutješivi zaručnik!“

„Jedino djetešće, djevica od 18 godina, zaručnica, slomljena ružica! Slika sniežnoga liljana, koj joj na grobu cvate i koga će takodjer doskora vjetrić oskvrniti,“ mrmljaše mladić u sebi, posegne ponješto drhtjućom rukom za razcvatenim liljanom i odtrgne ga brzo, govoreći: „Neće tebe, krasni liljanu, nesmiljeni vjetrić oskvrniti; ti ćeš mi ostati uspomenom na ubogu tvoju sestricu, koja u hladnom grobu gnjije i koje doduše nikada poznavao nisam, ali mi ipak tužni njezin udes srce gorko razcvili.“

Mladić ostavi ovo smrti posvećeno mjesto, a grob djevičin, išien svoga uresa, ostade još samotniji. — Izišavšega iz grobja razblaživaše miomirisni vazduh, a krasna okolica, koja se pred njim prostiraše, ugadjaše mu oku; misli mu se zabavljahu promatranjem ništečnosti ljudskoga života; liljan u ruci njegovoj spominjaše ga na smrt nevine djevice i mladjahne zaručnice. Laganim korakom uputi se prama gradu, ali mu srcu mu stade silnije kucati, a sviest mu se uznemiri, kao da je kakav zločin počinio.

Stade se ponješto uplašen svestrano izpitivati, ali nuto čuda, pričinu mu se, kao da mu liljan u rukuh gori: „Joj meni!“ viknu

još silnije uplašen, toga nebih smio učiniti! — lišio sam mrtvu djevicu jedinoga zemaljskoga uresa, koji joj jošte preostade, — lišio sam ju ovoga liljana, koga joj vjerna njeka i ljubeća ruka zasadi i velikom brižljivostju njegovaše. — Liljan ovi nosi na sebi biljeg smrti, kojoj takodjer pripada; a ja joj ga okrutnom rukom oteh. Ali sada se veé kasno kajati, jer nebi više koristilo, da ga natrag nosim, buduć je slomljen, — nu može biti će jošte ostavši struk koji pupoljak proizvesti, ta ovoga bi i onako oštri vjetar doskora poharao, a ja ću ga njegovati, dok mi bude moguće.“

Tako govoraše mladić sam sobom i umiri se. Došav kući stavi liljan u čašu svježe vode, a čašu stavi na prozor prama ulici. — Bio je jedan časak miran, ali čim leže u krevet, eto mu liljana pred oči; svijest i nježna njegova ćud nemogahu mu oprostiti, što je taj grabež počinio. Mašta mu se silno razgrije; predstavi si siromah, da bi blieda dieva u mrtvačkom ruhu mogla oko polak noći iz svog groba ustati i doći po ugrabljeni dar, koga joj goruća ljubav posveti.

Nije niti sam znao, da li sniva ili bdije; nu pričini mu se ipak valjada u polusnu, da njeka osoba u bielini, sa svjetlom u ruci, prama njegovu prozoru stupa i vidjeo je, gdjeno uzima krasan liljan iz čaše i na to izniknu.

Sutradan očuti se nekako tromim i utruđenim; sjeti se na noćasnju utvaru i stane joj se smijati. Skoči s kreveta i pogleda najprije na prozor, ali tko da opiše, kako so jedan prepao, vidivši da je prozor zatvoren, a liljana iz čaše nestalo!

Bijaše čvrsto osvjedočen, da je mrtva djevica glavom odnela svoj liljan. Grabež, koga počinu na njenom grobu nedade mu niti časak mirovati. Od silna straha popade ga ljuta vrućica, koja mu isti život u pogibelj baci; nu po brižnoj njezi svojih ukućanah bude sretno izbavljen iz raljah ljute smrti. Doduše se kasnije razjasni ciela utvara, koja ga tako silno preplaši: susjeda njeka prode kasno u večer kraj njegova prozora i hoteća ga dražiti, izvadi iz čaše liljan i odnese ga; nu on si dobro zapamti cieli taj događaj i zakune se poštenjem svojim, da neće nikad više niti dirnuti u ono, što smrti pripada.

Takov san morao bi mučiti sve one, koji se neboje oskvrnivati grobove pokojnikah. — *Requiescant in pace* svi, koji su boj ovoga života podneli i prošli sretno kroz prelaz, koj niti nas mimoići neće.

Vami čitatelji mladi od mene pričica, a meni od Boga liepa srećica.

Vlastelinski pisar.

Napisà Miroslav Kramarić.

I.

Prvi pogled oka tvoga,
Zatravi mi srce moje,
Mir i pokoj ti razori,
Robom si me učinila.

Pred nami se stere liepa ravnica razredjena u skladnoredne jablani ograničene četverokute, koji kako se čini svojimi plodonosnim crnim zemljišti očekuju jedva, da ih čovjek obradi; velika navala plugovah i gospodarskih zapregah gospoštinska je tlaka, kojom se obdjelavaju polja bogatoga vlastelina Darovića. Krika i vika kočijaša i gospoštinskih pandurah odjekuje obližnjim gajem, koj se kraj obale tiha romon-potočica proteže.

Tamo dalje pod stoljetnim dubom stoji u ljetnom odjelu obučen mladić. Bijaše srednjega stasa, te suncem ogoriela lica, crnih kosah i očijuh te malih brkovah. Taj mladić bijaše bezdvojbena reditelj posla, jer sada zvaše ovoga sad onoga, te nješte kao da zapovieda, dočim jedan stari opunih siedih brkovah pandur gore i dolje kraj težakah hodaše, redeći i izvršujući zapoviedi grofova pisara. Službu vlastelinskoga pisara obavljao je taj mladić, dostojanstvom malena, ali od seljakah veoma poštovana osoba.

Sunce već zapada. Traci bivaju sve to duži. Cestom koja graniči s poljama, teku kola vožena trudnimi konji i volovi. Konj pisarev grebe po zemlji ogledajući se na krovove koje je izmedju visokih jablanah jedva mogao vidjeti.

Zatim vidjeti je u maloj daljini prah, gdje se poput magle pod oblake vije, te kada se sve više i više približavaše, ugleda se liepa četveroprežna kočija grofa Darovića, iz koje dvie djevojke znatiželjno motre natrkivanje seljakah, jedna bijaše diete kostanjastih uvijanih kosah i finoga nosića, druga pako djevica u najliepšem cvietu, vitka kao jela u gori; plave joj kose prhaše poput lahka nojeva perca, a plave oči kriesile su se prijazno kano dvie zviedzice ljetne noći.

Naš pisar zadubio se toli jako, da je, pošto su bila već kola prošla, još vaviek u snu bio, i krasnu si sliku predstavljao. A kada mu Miško, stari pandur, konja dovede, opazi ga poslje dugoga promišljanja i sjedne mučec na sedlo. Miško pako čudec se svomu mladomu gospodinu, kako ga zvaše, i stane misliti, šta je uzrokom njegovu šutenju; ali se nedomisli.

II.

Grad grofa Bogovoja Darovića sazidan na dva kata ležao na podnožju strmih gorah hrvatskoga Zagorja. Prama iztoku protezala se velika ravnica svojimi livadami i poljanami, a po gorah vijahu se lugovi. Kada je taj grad sazidan, to se pravo neznadjaše; nu toliko se govorilo, da je iz sedamnaestoga stoljeća. Koliko je pako već prepatio od barbarskoga napadanja Turakah i inih dušmanah, o tom govorahu priče, koje se iz ustih u usta prelievahu. U prvom katu bijaše tako zvani „gospodski stan“ i ložnice grofove. Na starinskih prozorih visjahu svileni i dragocieno izkičeni zastori. Nad krovom dizao se je mali zvonik, koj je nekada služio, da zove hrabre vite-zove u boj; nu sada navieščivao je samo pozdravljenje, i kadkada zvao pobožni puk u gradsku kapelicu da se Svevišnjemu pomoli. — Akoprem je uspomene na bojna vremena još uvijek živila, ipak bijaše sada ovdje slika velikoga miroljublja. Okolo na livadah pasaše liepo blago, uz milozvučnu svirku i pjesmicu pastira.

Danas je dan nedjelje; u gradu je sve živo. Služinčad hoda amo tamo. U dvorištu je konjušnik, prieteći kočijašem, da, ako neidu brže čistiti konjušnice, da će kazati gospodinu; jer se gospoda svaki čas nadaju se novoga gosta. Služkinje preskakivahu skaline gore i dolje punimi zdjelami i pecivom. Grof pregledavao je sam svoje munjibrze konje. Bijaše muž oko 50 ili 60 godinah, krasan, te pravi sin hrvatske majke — domovine. Najprije bijaše vojnikom, a poslje odrekav se toga stališa ode na svoje liepo dobro koje mu je izmedju svih inih najvećma radi liepa položaja omililo i zato, što je ovdje svjetlo sunca ugledao.

(Dalje će slediti.)

NARODNO BLAGO.

Liepa Rekinjica.

(Nar. pjesma iz labinske okolice.)

Pokle suse Beneci zidali
Ni takova jadra sprojadriilo,
Ko s'pod Rike s'pod biloga grada.

V njim se vozi Rekinjica mlada
Rekinjici bratac i sestrice.
Jadra su njim zlatom rikamana

A konopi' se od bile svile.
 To začuje kralju, mlado dite
 Pak govori mile majke svoje: ')
 Da bi mi ju majko, obljubiti
 Ja bim joj dal pol kraljestva moga
 Ja biu joj dal krunu z'glave moje.
 Ovako mu odgovara majka:
 Nedaj sinko pol kraljestva tvojga,
 Nedaj sinko krune 'z glave tvoje,
 Neg učini jednu večericu

I zazovi mladu Rekinjicu;
 Mornarom daj vina i rakije
 Rekinjica vina malvasije.
 Molnari su za stolom zaspali
 A samo ni Rekinjica mlada.
 Kralj ju prime za desnu ručicu,
 Pak ju pelje v devetu kamaru
 On ju ljubi tri dni i tri noći.
 Obljubljena, pak je ostavljena.

Zapisal A. D. B—o, Osorantin.

Narodne pjesme.

(Sabrao L. M.)

I.

Asan-agu nešto dozivalo,
 Bjela vila s visokih planinah:
 „Asan-aga! pokise ti perje.“
 „Neka kisne, da bi pokisnulo!
 Nije meni do mojega perja,
 Meni drugi odvede divojku;
 Da j' daleko nebih ni žalio,
 Van Alija najprvi komšija,
 I još mene u diverstvo zove.
 Kako ću joj diver biti dragoj?
 Kako dragu za ruku voditi? —
 Asan-agu majka svitovala:
 „Asan-aga moje dite drago!
 Kad ti budeš na sladkom šerbetu,
 Nenazdravljaj kumu ni diveru,
 Ni Ahji mladu djuvegiji,
 Van divojci lipoj u budžaku,
 U budžaku pod puli-duvakom *)
 „Zdrav' divojko, sudjena mi bila!
 Jal divojkom. jali udovicom,
 Jal ako ćeš mladom pustenicom.““

II.

Ja usadih jelu na kamenu
 Kad je kiša, sve je jela viša,
 Kad je sunce, jela zelenija,
 Kad je vitar, jeli djul razvija.

*) Genitiv mjesto dativa.

Onaka je u mene divojka:
 Kad je ljubim, sve je rumenija,
 Kad je karam, sve je veselija,
 Lipa mi je radostna je na me,
 Draga mi je, dražja od sestrice,
 Da ja majka hoće da da za me,
 Draža bi mi i od majke bila.

III.

Smilje brala kitjena divojka,
 I berući i u goru zadje.
 Kad u gori, razbojište nadje,
 Na razboju ranjena junaka,
 Na junaku zelena dolama,
 Na dolami dva svilena džepa,
 U jednom je prsten i jabuka,
 A u drugem svilena marama:
 „Tebi, draga, prsten i jabuka,
 A meni će svilena marama,
 S njome hoću rane zavijati,
 Da bi od šta, nebih ni žalio,
 Već od jedno zuba divojačkog,
 To je rana od devet pedaljah.“
 Jedva se je junak izličio,
 I uzeo tu ljepu djevojku,
 I s njome je porod izrodio,
 Dvije kćeri i četiri sina.

*) Kad se Turčin ženi, i kad u kuću dovedu djevojku, svi se vesele, a djevojka dreždi u kutu, pokrivena puli-duvakom.

Prijateljski listovi.

Zagreb. Muški sbor narodnoga glasbenoga zavoda poklonio onih je danah vrlomu vodji i učitelju glasbe na ovdješnjem kr. učiteljskom p. ipravništvu u znak svoga iskrenoga štovanja i velike zahvale g. Vatroslavu Lichtneggeru. srebrnu taktirnicu urezanim nadpisom. Tako je pravo; nek se slavi, tko je slave vriedan!

— Kad smo već ponješto javili o svakom pojedinom zagrebačkom zavodu, preostaje nam još naše učiteljsko pripravništvo, koje se letos glede prijašnjih vremenah znatno podiglo. Ravnatelj g. Fr. Klaić, kao i ostali učitelji brine se za napredak toga zavoda, što je tim vrlije, čim opažamo dandanas, da sve na boljak ide. Slavni g. Stjepan Novotny predaje u obih tečajih vjeroznanstvo i nauk o odhranjivanju, g. V. Lichtnegger glasbu, g. F. Stark risanje a ostale predmete, spadajuće u taj zavod g. Ljud. Modec, namjestnik bolesnoga učitelja g. Partaša. Pripravnikah imade 35, od kojih je većina merljivoga nastojanja, da će jednoč točno izpunivati učiteljske dužnosti svoje.

— Čujemo, da će početkom drugoga tečaja g. Mirosl. Matković početi

predavati *brzopis* za dijake svakog zavoda. *Thogod* pozna veliku korist, koju si može pribaviti marljivim učenjem štenografije, rado će sigurno stupiti u taj podhvat, komu mi najbolji uspjeh srdačno želimo, a mladeži napomenuto predavanje g. Matkovića najtoplije preporučamo, a to tim više, što je visoko kr. namjestničko vijeće dozvolilo napomenutomu g. brzopiscu na temelju njegovog u toj znanosti dokazanoga podpunoga usposobljenja od 16. prosinca 1863. br. 13970, da može na višjih zagrebačkih zavodih predavati taj u našoj domovini žalibože tako malo razprostranjen predmet.

Zagreb. Ovdješnja sjemeništna mladež pokazala je nedavno, da umje ljubiti i častiti, koj je ljubavi i časti vriedan; napose pako da umje poglavarom svojim zahvalnost izkazati. Nadošlo predvečerje Tominja, a njime takodjer predvečerje obljubljenoga ravnatelja g. Tome Gajdeka kan. zag. U sjemeništnih zidinalah sve živo nikad prije, dvorana sjajno razsvjetljena i izkičena slikami slavni Jugoslavjanah i trobojnim zastavicami, u dvorani gusle ječe, — pitomci sjemeništa spremaju sjajnu zabavu obljubljenomu svomu glavaru. Za večernjeg blagovanja bijaše u blagovaonici po nekome pitomcu vrlo umjetno naredjeni prozrak razsvjetljen, a ravnatelj, došavši k večeri kratkom pjesmicom i trokratnim „Živio“ pozdravljen. Poslje večere začu pjevačko-glasbena zabava ili koncert, koju dovoljan broj duhovne, a i nekoliko svjetovne gospode pohodom svojim udostoji, premda pitomci nikoga nepozivaše. Koncert izpao je čisto dobro, osobito se dopalo: „Selsko kolo po Kochu“ izvedeno po šestorici guslačah i „Narodno Quodlibet“ izpjevan po ukupnom pjevačkom sboru od 16 glasovah, oba ova komada bijahu izazvana, a ostali živahnim pleskom nadareni. Pjevalo se još: Pjesma u slavu svečara, „Strunam,“ i „Moja ladja;“ a sviralo: „Uvod,“ „Ilirsko kolo“ i „Quodlibet.“ Manjkale su još deklamacije, te bi zabava posve savršena bila, nu što nebjc sada, bit će, već bo se govorka nješto o deklamatorno-pjevačko-glasbenoj zabavi prigodom slavnoga goda Nj. preuzoritosti g. stožernika. Ta djetinja harnost izmami nježnomu srcu preč. ravnatelja radostnice suze i s njimi u oku zahvali se poslje koncerta sinovom svojim kratkim, ali jezgrovitim, upravo iz dna mladjanih djetinjom ljubavju prepuneni srdacih proiztičućim „Živio!“ iz dvorane odpraćen. Drugi dan u jutro uručise mu odaslanici krasni srebrni pokal, koji mu harna mladež za uspomenu kupi.

To je bilo na Tominje, a na dan sv. Stjepana prvomučenika predadu bogoslovci I. god. ljubežnomu svomu starini i svečaru dr. Stjepanu Konštancu koji se već preko 20 godinah skoro, uzpinje na katedru, s kaje sipa znanje tarožitnostih i jezika hevrejskoga u znak ljubavi i zahvalnosti malenu srebrnu sčaćicu. Vriedni starina zahvali se puduljim poučnim govorom. Tako je: nek se časti. tko je časti vriedan.

M. pl. Z.

Zagreb. Oj Bože, koji je čudan ovaj sviet! Koli je nestalna ljudska ćud Komu danas gromoviti „živio“ kliču, za tri dana klicati će mu „propao!“ Koga danas slave i štuju za tri dana će ga ružiti i grđiti! Koga danas svimi silami podpomažu, za tri dana ostavit će ga jedna bez pomoći! — Takovo me mudrovanje spopade, kadno draga „Torbice“ ono „Oznaniłq in prošnjø“ tvoga uredništva, što više — onu opomenu — čitah. Nevierovah skoro samu sebi [stoga uzmi pa čitaj drugi, tretji put, ali što ću si, sve mi ipak kaže, da bi mogla biti žalostna istina. na što ja niti nepomislih: da naime mladjana moja braća malakšu u ljubavi prama rodu i narodnosti!? — Što rekoh, braćo: — oprostite mi, popraviti ću: nije pomanjkanje Vašega domoljubja krivo, što nam kani propasti jedino glasilo djačko, — što nam kani povehnuti istom pronikli cvjetak, — što nam

kani prestati — „Torbica;“ već je tomu kriva — ufam se da ću pogoditi — kleta nesloga — ta nesretna bolest slavjanska! Oj neslogo, neslogo nikad te nebilo, jer nam jedna sve pokvari! — U prvih svojih brojevih dobila si mila „Torbice“ čitavo čislo srdačnih pozdravah i dobrodošlicah iz svih skoro jugoslavskih vilinskih dvorovah, ali ipak morade već u drugom broju nješto natucivati o nespozumljenju i uvriedah; u prvih brojevih prošloga tečaja doniela si liepih dopisah iz hrvatskih stranah, a u prvom broju ljetosnjeg tečaja niti — jednog jedinog. Braća hrvatska! je li moguće, da kroz ciele praznike neimadoste prigode, da „Torbici“ prijateljski kakav listić uzpišete? Nevjerujem. — Nu sve bi to jošte čovjek mimoišao, ali ona javna opomena, ili bolje rekné povod toj opomeni, mora da vrlo neugodno dira svako rodoljubivo srce. „Nemojte sladka brróo!“ jedina je rieč, koju vam kazati mogu. Oj neslogo, ti nam sve pokvari! — Istina je, što neki vele: „Štoću s „Torbicom“, kad neima vrstnih članakah u njoj?“ neima doduše sada čestitih i savršenih; ali kazider mi, nečudiš li se veličanstvenu hrastu u šumi? pa šta misliš, da je umah u svom začetku takav bio? jok vala brate. bio je najprije neznatan žir, koj je u zemlji sagnjio, te iz njega proiztekao toli divan hrast. Eto tako ti je i s „Torbicom“, koja kani učiniti, da ono pero, koje ju sada lošijini članci podupire, uzmogne jednoć sa svojih vrstnih članakah biti slavskomu rodu na čast i korist. To joj je zadaća, a prama tomu i geslo: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.“

To budi u tvoju obranu mila „Torbice“. Stupaj samo hrabro naprej! — Pohadjaj sve vilinske dvorove po Jugoslaviji i pozdravi mi braću! — S Bogom!

B—č—

Koprivnica. G. — (Odlomak iz prijateljskoga pisma *). Prije nekoliko danah ostavih bolestnički krevet, koj kroz punih sedam tjedna u teškoj pošalini čuvah, u to mi dodje u dobri čas tvoj mili list, koj me vrlo razveseli. Pišeš mi koječega, med ostalim pitaš me: „zašto da se neženim?“ Brate bi se i nebi se! — Ženio bi se, da se nepotucam med tudjimi i jerbo ljubim, a nebi se: jer sam prvo premlad, istom 22. god. navršio, drugo. plaća mi premala, da jedva sam o njoj živim, a treće: imam dve sestrice, kojim sam i otac i majka, pa bi rado prije njih obskrbljenje vidio. Pišeš mi, da se u Zagrebu učea mladež narodnoj knjizi priljubila i da medjusobom izdaje časopis — kako mi reče — „Torbicu“. To je vrlo liepo! Ali čuj, kako se kod nas narodnost podupira: goji se toli hvajljena uzajemnost, misliš — slavjanska? ne žalibože! Kod nas nevalja onaj princip: „Gleichberechtigung aller Nationen,“ nego se veli: „Die deutsche Nation ist halt die gebildeste, und ohne der deutschen Sprache, ist es unmöglich in einer Gesellschaft aufzutreten!“ (sic). U naš grad doseliše se mjeseca rujna „katastralcí,“ da u njem zimu prezime. Ovi indi ponajviše rodjeni Česi, utemeljiše u družtvu tobožaih nekih naših domorodacah oko polovice listopada nekakav „kasino.“ Ja na svu sreću bolestan, nebudem u to kolo upisan, a niti se bome nebi dao upisati. Plaća se na mjesec 1 stot. Svrha toga kasina je zabaviti se; s toga drže dvoje hrvatske novine „Glasnošu“ i „Nar. Novine“ i množinu njemačkih svakakih lažitorbah, a českomu časopisu neima niti truga! Lokal toga druživa je u novosazidanoj Semerajevoj kući na trgu sv. križa polag škole, gdje se takodjer

*) Taj odlomak priobčimo po dobroti nekog našeg prijana, koji nam ga izvadi iz dobivenog lista, da uvide hrvatski mladići, kako se uz sav trud i muku, ipak jošte simotamo okolo šopiri njemačka kultura v središtu hrvatskih stanovnikah.

svakoga tjedna drži od tog društva priredjeni takozvani „Krancl“. — Konverzacija vodi se u toli omiljelom germanskom jeziku i jednom riečju sve ti je tude tako koncentrirano, da sasvim na „frankfurtsku“ priliči. Nije li to brate, „šmanfau“ za naš inače domorodni grad Koprivnicu? Bolje bi bilo, da se oti naši domorodci slože, pa da otvorimo opet hram Thali je, koi nam od preklani zatvoren stoji, te nam koutine i koulisse moljci toče. Ali jao i pomagaj! tko bi ih na to sklonio! Za sada Bog s tobom! Drugi put više. —

Kraj Toševca. — Mnogi čitatelj „Torbičin“ premišljavati će znatiželjno, gdje je taj Toševac? Al znatiželjnost će se njegova umanjiti, kad mu kažem, gdje je i šta je! „Toševac“ je sada imanje kraj svetoga Ivana u vlastničtvu rodoljubivoga vlastelina g. Davorina K—ća. Prije nekoliko godinah bijaše to imanje Ivana Jambrešića vel. sudca žup zagrebačke, i prisjednika sudb. stola. Ovaj u ovoj okolici po imenu svakomu djetetu poznati muž, bijaše učena glava, ko što mu i stric Andr. Jambrešić — Isusovac — koj je mnogo djelah u lat. jeziku napisao, najznamenitije pako jest njegov veliki latinsko-hrvatski riečnik. Ivan J. dođuše nije napisao ništa, valjda zato jer se mnogo bavio izvršivanjem službe i gospodarstvom. Izza sebe ostavio je mnogo prekrasnih latinskih i njemačkih djelah dapače mnogo grčkih i francezkih, koja se još podpuna nalaze u Toševcu. Sada-nji vlastnik koj je kao vatreni rodoljub i uman gospodar na široko poznat pod imenom: „dragoga Martina“, baštinio je to dobro po nasljedstvu rodbinskom. Prije se zvalo cijelo selo koje od toga imanja prama iztoku, zapadu i sjeveru leži „Toševac.“ Nu u novije doba osobito g. 1853, bi to ime sasvim uništeno, te nametnuto blizo ležećega sela koje se zove „Turkovčina.“ Od tada zadrži to ime samo imanje. — Sada sam Ti mili čitatelju dovoljno razjasnijo. Kao susjedu Toševačkomu milije mi je to ime, jer po pravu to isto i moga zavičaja. A novotarenja bez pravoga temelja sadašnjih vremena mi se nedopadaju. Konačno još dve tri rieči.

Sve nas oko Toševca, a znam da i rodoljubivu dušu, koja u njem prebiva dirnula gorko vjest u II. snopiću „Torbice“ gdje se govori o sedmoškolcih. Kad sam tū vjest u okrugu milih mi prijateljah čitao, poviknu svi: „To nije moguće, da to u „Torbici“ stoji!“ „Pogledajte, „Torbica“ nelaže,“ rekoh jim i svaki uvjeri se o istinitosti. Sve nas obuže duboko žalost i mi se razidjismo. — Na razstanku utješi nas jedan prijatelj, veleć: Nije tako sva mladež hrvatska, medju pšenicom imade uvijek i kukolja.

Bedenica. — *μ. κ. τ.* — Radost obuže mi srce, primiv u ruku ovogodišnju „Torbicu“. Doista, tko iole zrielo misliti znade, mora pripoznati, da je „Torbica“ za hrvatsku i slovensku mladež od velike koristi. Koli liepa radnja mladih rodoljubah dvajuh srodnih narodah, kad se bratinski jedan drugomu odzivaju, te složno rade okò nabraženja i bistenja uma. Ali na koliko sam iz prijateljskih pisamah iz Zagreba razabrali mogao, hrvatska, osobito Zagrebačka mladež malo haje za „Torbicu“. Valjda zato što nije „Torbica“ čisto hrvatski list? Ta eno lani školske godine izlazio je „Rodoljub“; pa zar su ga djaci podpomagali? To nas najbolje uči, što „Rodoljub“ već neizlazi uz svu dobru želju izdavalatelja. Što će iz nas biti, ako ostanemo takovi, doista ne što se naši otci nadaju. Al nada koja mnogoga čovjeka tješi, tješi i mene. Uhvam se, da će mnogi moji nekadašnji sudrugovi bolje progledati. —

Kod nas je narod ljetošnjim prirodom obilno nadaren, žito obrodilo je obilno, a vino na toliko, da starci od 80 godinah tako obilna branja doživeli nisu, ko što je ljetošnje bilo. S toga i sledi, da se kod nas ljetos mnogo mladićah ženi;

jer kod našega naroda valja: „bez vina i zelja, neima veselja.“ Imade jih koj bi se ženili već prije 8 i 9 godinah, da nisu bile „žedne i gladne godine.“

Takodjer se svojski radi oko naobražejna prostoga naroda, najbolji dokaz jest tomu, što se na mnogih mjestah dižu nove školske zgrade za obćenje mladeži. —

Žalostno novico naznanjamo jugoslovanskej mladosti, da je naš tovarš, osmošolec v Zagrebu **France Kosmač**, 31. januara v 19. letu naglo vmrl. Bil je iz Cerknega na Goriškem, marljiv in nadepolen v poeziji pod imenom Cerkljanski. Bodi mu zemljica lahka in večna luč naj mu sveti!

Na grobu

svojega pobratima

FRANĀETA KOSMAĀA,

vmrvšega 31. januarja v Zagrebu.

Spoznavša se sva vėrnost si prisegla,
Da brata čeva biti si na svėti,
Za našo mater Slavo zmir živėti,
Dok ne bi na naj' groba noć se vlegla.

In rės, če tudi vedno tėmna mėgla
Nebó je nama krila v zimi in létu,
Ostala zvésta v zvezu sva presvėti
Odkar sva bratovski v rokė si segla.

Al naglo zdaj, predragi brate, te zadėla
Je z britko koso kruta žena bėla;
Te v hladno jamo skrila je trohnoba.

Tú z solzami polivam konce tvòga groba,
Žalujem in zdihujem: „Francė brate!“
Naj Večni vzėme te med svoje svete.

M. Trnovec.

S m i e š n i c e.

Njeki seljak običavao je uvijek dan prije izpovedji svoju suprugu iztući. Upitan od prijateljah, zašto to čini? Odgovori: Ja sam vrlo nedosietljiv, te se nemogu nikada dobro za izpovjed pripraviti; a ovako kada ju (suprugu) izbijem, kazuje mi ona sve griehie redom.

— Jednom se svadjahu dva književnika. „Vaša djela nalaze se u Vašoj knjižnici, a drugoj nijednoj,“ reče prvi. A vaša knjižnica u Vaših djelih“, odgovori mu drugi.

— (Hindostanska pričica.) Njeki siromašni crnac, kojega smrt od zločeste žene i siromaštva oslobodi, dodje pred rajska vrata Brahme. „Jesi li bio pod Dabaom“ (rieka očišćenja,) upita ga Brahma. „Nisam, ali sam bio oženjen.“ Dakle unidji u moj raj, ti si se na svetu dosta namučio. — Malo zatim dodjè i drugi. „Je si li bio pod Dabaom?“ upita i njega Brahma. „Nisam; ali sam bio dvaput oženjen.“ „Nosi se, moj raj nije za ludjake stvoren,“ odgovori mu Brahma.

M. Krmrč.

L i s t n i c a.

(Slov.) G. Zakl: V tem zvezku nam je prostora zmanjkalo. — G. J. Ž. V.: Ako se malo semtrije opili, dobro bode. Potrpite tedaj do prihodnjič. — G. x = B.: Časoma pridejo tudi Vaša delca na vrsto. — G. Lovor.: Dobili, ali prepozno za zdaj. — G. Belokr.: Priobčili bodemo po okolnostih potrebnega prostora. — G. Seloljubu: Skusiti bodemo porabiti. — Gospodični Radoslavi: Vsacej pesmici, ki poteče iz Vaših ročic, ali ktere druge domoljubke, odmeriti hočemo prav rado vselej prvo mestice. Tedaj le hrabro naprej! — G. D. v. Lj.: Le pogostoma kaj. — G. A. S.: Prepozno; obljubljeno bode nam vseč. — G. F. P. v. Lj. Pričakujemo kmali prav dobre hrv. slovnice; z veseljem vstrežemo takrat Vašej domoljubnej želji.

(Hrv.) G. Bè.: Ču-lite se, zašto tako malo prostora odmerivamo hrvatskim spisom, ali da Vam kažemo imenik hrvatskih predbrojnikah, sigurno bi uvidili zašto? Spisi Vaši su nam svi vrlo dragi. „Sl. T.“ nam se osobito dopada. Živili! — G. T--b.: Sve Vaše nadje mjesta u „Torbici“. — G. K. O.: Nastavak i svršetak „p. cr.“ budućiput. — G. Br. na R.: Ostalo se porabi. Obećano bit će nam drago.

Popravek. Pri pesmici „Družnica“ na strani 102 izostal je slučajno podpis: Gomilšak Višečki, ktereja naj s to opombico tukaj namestimo.

 IV. zvezek „Torbice“ pride, ako se dozdaž še nepovoljne okolnosti kaj k dobremu spremené, prve dni marca na stello.